

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA MURATPAŞA BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Hatalı Amortismanlar Tablosu.....	13
Tablo 9: Başkan Yardımcılığından Müdürlük Kadrosuna Yapılan Atamalar.....	32
Tablo 10: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Ödenek Sınırı Aşımı... 58	

KISALTMALAR

AATUHK	:Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
AŞ	:Anonim Şirket
İŞKUR	:Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KDV	:Katma Değer Vergisi
KHK	:Kanun Hükmünde Kararname
KVA	:Kilovolt Amper
PTT	:Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi
SGK	:Sosyal Güvenlik Kurumu
TEDAŞ	:Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TÜFE	:Tüketici Fiyat Endeksi
ÜFE	:Üretici Fiyat Endeksi
VUK	:Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklar Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması
2. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenen Varlıkların Tamamının Amortismanına Ayrılmaması
3. Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması
4. Ekonomik Değer Taşıyan Bazı Bilgisayar Yazılımları ve Lisansların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi
5. Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Amme Alacağı Kapsamındaki Kurum Gelirlerine İlişkin Takip ve Tahsilat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi
2. Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması
3. Belediye Gelir Kalemlerinden Bazılarına İlişkin Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Olması
4. Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması
5. Taşınmaz Tahsisi Açısından Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmayan Şirkete Taşınmaz Tahsisi Yapılması
6. Belediye Başkan Yardımcılığına Yapılan Atamada Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması
7. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması
8. Belediye Başkan Yardımcılığından Müdür Kadrosuna Atama Usulünün Mutat Hale Gelmesi
9. Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması

10. Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi
11. Belediye Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı İşyerlerinde Mimari Projelerine Aykırılıklar ile Bazılarının Kolon ve Kirişlerinde Tıraşlamaların Olması
12. Belediye Sınırları İçerisinde Yer Alan Kafeterya, Restoran ve Diğer İşyerlerinin Yapmış Oldukları Gölgeleme ve Çardaklarla Elde Edilen Kapalı Alanların Mevzuata Aykırı Olması
13. Belediye Sınırları İçerisinde Yıkım Kararı Alınıp Yıkılmayan İmara Aykırı ve Kaçak Yapıların Bulunması
14. Belediyenin veya Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altında Olan Yerler ile Sit Alanlarının İşletmeler Tarafından İşgal Edilmesi
15. Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi ve Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması
16. Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz'i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi
17. Belediye Adına Tescil Edilmiş Taşıtlar ile Belediyenin Envanter Kayıtlarında Yer Alan Taşıtlar Arasında Uyumsuzluk Olması
18. Taşınır Kayıt ve İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması
19. Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Hizmet Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması
20. İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi
21. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
22. Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması
23. Belediye Alacaklarının Zamanaşımına Uğratılması
24. İlanen Tebliğe İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması

25. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
26. Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması
27. Re'sen Vergi Tarhı Yapılmaması ve Takdir Komisyonu Kurulmaması
28. Taksi Duraklarından Herhangi Bir Kira Geliri veya Ecrimisil Alınmaması
29. Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
30. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
31. Ön Ödeme İşlemlerinde Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması
32. Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi
33. Kanun Gereğince Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Konukevlerinin Açılmaması
34. Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Muratpaşa Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir. Sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Muratpaşa Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 37 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar Hukuk İşleri Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından

atanan 5 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 36 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	773	350
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	-	26
Geçici İşçi	-	27
Toplam		404
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	2331

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Muratpaşa Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklene/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Sonraki Yıla Devredilen Ödenek (TL)
Personel Giderleri	197.082.000,00	57.200.000,00	50.565.052,23 /35.800.253,57	269.046.798,99	224.911.835,69	44.134.963,30	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	30.435.000,00	14.800.000,00	2.097.000,00 /20351.698,99	26.980.301,01	24.466.473,49	2.513.827,52	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	896.730.000,00	131.000.000,00	178.112.621,94 /87.475.093,94	1.118.367.528,00	1.043.359.852,32	74.807.675,68	200.000,00
Faiz Giderleri	34.461.000,00	0,00	3.388.000,00 /3.490.937,00	32.358.063,00	32.277.944,94	80.118,06	0,00
Cari Transferler	32.015.000,00	1.500.000,00	15.107.000,00 /2.166.500,00	46.455.500,00	41.625.197,30	4.830.302,70	0,00
Sermaye Giderleri	189.277.000,00	27.500.000,00	73.289.673,70 /72.094.841,00	217.971.832,70	184.044.282,88	33.555.151,82	372.398,00
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenek	120.000.000,00	18.000.000,00	0,00 /99.180.023,70	38.819.976,30	0,00	38.819.976,30	0,00
TOPLAM	1.500.000.000,00	250.000.000,00	320.559.348,20 /320.559.348,20	1.750.000.000,00	1.550.685.586,62	198.742.015,38	572.398,00

Belediyenin 2023 mali yılı bütçesi ile 1.500.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl içinde ek bütçe ile eklenen 250.000.000 TL ödenek ile birlikte 2023 yılı ödenek toplamı olan 1.750.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 1.550.685.586,62 TL bütçe gideri yapılmış, 198.742.015,38 TL ödenek iptal edilmiş, 572.398,00 TL ödenek ise sonraki yıla devredilmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini * (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Ret ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	356.081.000,00	419.365.011,22	5.101.787,57	414.263.223,65	116,33
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	73.916.000,00	100.848.155,09	242.900,80	100.605.254,29	136,10
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	500.000,00	116.830,31	0,00	116.830,31	23,36
05- Diğer Gelirler	750.503.000,00	914.149.617,40	1.022.091,7	913.127.525,70	121,66
06-Sermaye Gelirleri	200.000.000,00	26.276.203,52	632.206,96	25.643.996,56	12,82
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0
09- Red ve İadeler (-)	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam **	1.381.000.000,00	1.460.755.817,54	6.998.987,03	1.453.756.830,51	105,34

(*) Bütçe başlangıç gelir tahmini 1.381.000.000,00 TL olup, yıl içinde 250.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 1.631.000.000 TL'ye çıkarılmıştır.

(**) Bütçe denkliliği sağlanması amacıyla 120.000.000,00 TL borçlanma öngörülmüştür.

2023 yılında net bütçe geliri %105,34 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %116,33, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %136,10 ve diğer gelirler %121,66 ile beklenenin üstünde, alınan bağış ve yardımlar %23,36 ve sermaye gelirleri %12,82 ile beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	269.046.798,99	224.911.835,69	83,60
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	26.980.301,01	24.466.473,49	90,68
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.118.367.528,00	1.043.359.852,32	93,29
04- Faiz Gideri	32.358.063,00	32.277.944,94	99,75
05- Cari Transferler	46.455.500,00	41.625.197,30	89,60
06- Sermaye Giderleri	217.971.832,70	184.044.282,88	84,43
07- Sermaye Transferleri	-	-	-
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	38.819.976,30	-	-
Toplam (*)	1.750.000.000,00	1.550.685.586,62	88,61

(*) 1.500.000.000,00 TL olan bütçe ödeneği, yıl içinde 250.000.000,00 TL ek ödenek alınarak 1.750.000.000,00 TL'ye yükseltilmiştir.

2023 yılında bütçe giderleri %88,61 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primum giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler, sermaye giderleri, sermaye transferleri ve yedek ödenek kalemleri beklenenin altında gerçekleşirken faiz giderleri beklenen seviyede gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	167.831.138,98	278.967.174,05	419.365.011,22	66,22	50,33

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.029.617,19	50.818.712,31	100.848.155,09	198,143	98,44
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	195.360,73	2.183.388,84	116.830,31	1017,62	-94,65
Diğer Gelirler	253.335.956,90	468.386.724,37	914.149.617,40	84,89	95,16
Sermaye Gelirleri	31.469.329,01	100.180.185,12	26.276.203,52	218,34	-73,77
Toplam	469.861.402,81	900.536.184,69	1.460.755.817,54	91,66	62,21
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	4.481.996,17	2.767.975,47	6.998.987,03	-38,24	152,85
Net Toplam	465.379.406,64	897.768.209,22	1.453.756.830,51	92,91	61,93

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 560.219.632,85 TL'lik (%62,21) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 140.397.837,17 TL (%50,33), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 50.029.442,78 TL (%98,44) ve diğer gelirlerde 445.762.893,03 TL (%95,16) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	71.801.506,25	113.269.618,84	224.911.835,69	57,75	98,56
SGK Devlet Prim Giderleri	11.212.875,44	17.041.601,54	24.466.473,49	51,98	43,56
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	275.992.273,13	492.001.368,59	1.043.359.852,32	78,26	112,06
Faiz Giderleri	14.674.850,18	25.747.945,10	32.277.944,94	75,45	25,36
Cari Transferler	14.620.608,38	22.059.093,80	41.625.197,30	50,87	88,69
Sermaye Giderleri	55.727506,54	121.886.543,78	184.044.282,88	118,71	50,99
Sermaye Transferleri	0,00	10.725.000,00	0,00	0	100
Toplam	444.029.619,92	802.731.171,65	1.550.685.586,62	80,78	93,17

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 747.954.414,97 (%93,17) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 111.642.216,85 TL (%98,56), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 7.424.871,95 TL (%43,56), mal alım ve hizmet giderlerinde 551.358.483,73 TL'lik (%112,06), faiz giderlerinde 6.529.999,84 TL (%25,36), cari transferlerde 19.566.103,50 TL (%88,69) ve sermaye giderlerinde 62.157.739,10 TL'lik (%50,99) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 9.718.086.976,46 TL, Faaliyet Geliri 1.657.691.452,26 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise -8.060.395.524,20 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat San ve Tic AŞ	72.000.000	72.000.000	100
2	Aldaş Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. ve Tic. AŞ	33.000.000	330.000	1
3	Antalya Zeytinpark Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	10.000.000	1.000.000	10
4	Antalya Fuarçılık İşletme ve Yat. AŞ	55.000.000	90.080	0,16
5	Adalya Sağlık Eğitim ve Kültür Vakfı İşletmesi (ADASEK)	890	500	56,17

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Muratpaşa Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile

disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve Kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve Kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Muratpaşa Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve

tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklar Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması

Amortisman tabi bazı maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı maddi duran varlıklar için kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin 187'nci maddesinin (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı; bu Yönetmelik kapsamındaki kamu idarelerince muhasebe sistemine dahil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiş; “Tutulacak Diğer Defterler” başlıklı 18'inci bölümünün 491'inci maddesinde ise Duran Varlıklar Amortisman Defteri mahalli idareler tarafından tutulacak defterler arasında sayılmıştır.

Maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi için kullanılan 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı da aynı Yönetmelik'in 202'nci ve 203'üncü maddelerinde açıklanmıştır.

Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı ise 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ile belirlenmiş olup Tebliğ'in 9'uncu maddesinde amortisman tabi her bir varlığın Tebliğ eklerinde (Ek-2) yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemeler neticesinde, bazı duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı ve kayıtlı değerlerinden fazla amortisman ayrılan varlıklar bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum 2023 yılı Bilançosunda; ilgili varlıkların ve 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabının hatalı bilgi içermesine sebep olmuştur.

Hatalı amortisman uygulamalarına aşağıdaki tabloda ayrıntılarıyla yer verilmiştir;

Tablo 8: Hatalı Amortismanlar Tablosu

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
251.01.02.00.	Enerji Nakil Hatları	0,00	208.853,16	-208.853,16
251.01.07.00.	Yollar	775.762.968,75	45.704.712.669,46	-44.928.949.700,71
251.01.20.01.	Meydanlar	8.726.615,00	16.920.215,00	-8.193.600,00
251.01.20.02.	Parklar ve Yeşil Alanlar	98.780.140,38	36.768.935.973,00	-36.670.155.832,62
251.01.20.05.	Otoparklar	1.451.551,00	458.314.493,11	-456.862.942,11
251.01.20.06.	Pazar Yeri	35.814.771,07	4.394.716.298,07	-4.358.901.527,00
252.01.02.01	Ana Okulları	0,00	42.009,00	-42.009,00
252.01.03.04	Hastaneler	0,00	57.883,15	-57.883,15
254.01.06.	Mopet ve Motosikletler	149.494,02	151.311,22	-1.817,20
254.02.07.	Botlar	10.692,80	12.952,81	-2.260,01
255.01.01.	Döşeme Demirbaşları	521.130,76	573.817,76	-52.687,00
255.01.02.	Temsil ve Tören Demirbaşları	305.185,99	305.810,23	-624,24

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla duran varlıklara ilişkin olarak ilgili mevzuatları doğrultusunda envanter çalışmalarının yapılması ve amortisman tabi olan varlıklar için amortisman tebliğlerine uygun olarak amortisman ayrılması gerekmektedir.

BULGU 2: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenilen Varlıkların Tamamının Amortismanına Ayrılmaması

Çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitirerek 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'na kaydedilen varlıkların tamamı için amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224'üncü maddesinde 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nın çeşitli nedenlerle kullanılma

olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 225'inci maddesinde ise; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'na borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının ise 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin yedinci fıkrasında çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortisman tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nda izlenmesine karar verilenlerin, amortisman tabi tutulmamış kısmının tamamının amortisman tabi tutulacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nda izlenilmesine karar verilen maddi duran varlıkların amortisman tabi tutulmamış kısmının tamamının dönem sonunda amortisman tabi tutulması gerekmektedir. Söz konusu husus uyarınca bilançoda 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nın borç kalanı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın alacak kalanının birbirine eşit olması gerekmektedir.

294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nda kayıtlı 4.693.513,56 TL değerindeki varlıklara karşılık 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda kayıtlı amortisman tutarının 4.629.912,30 TL olduğu, amortisman ayrılmamış tutarın ise 63.601,26 TL olduğu tespit edilmiştir. Bu durum; 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 630-Giderler Hesabı'nın 63.601,26 TL eksik gösterilmesine neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak ilgili muhasebe kayıtlarının yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması

Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan bir kısım taşınmazın değer tespitinin yapılmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol

İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesinde; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olduğu, kayıtların belgeye dayanmasının esas bulunduğu hükmü yer almaktadır. Maddenin devamında hangi değer üzerinden taşınmazların kayda alınacağı belirtilmiştir. Ayrıca tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden kayda alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik’in “Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı Geçici 1’inci maddesinde; maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden geçici olarak muhasebe kayıtlarına alınacağı, daha sonra ilgili birimince fiili envanter çalışması yapılan taşınmazların muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimine verileceği ve son olarak muhasebe biriminin, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 31.12.2017 tarihi itibarıyla çıkaracağı ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarının yapılacağı düzenlenmiştir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan denetimde, Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespitinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi adına tapuda kayıtlı olan ancak değeri hakkında İdare tarafından herhangi bir çalışma yapılmamış olan taşınmazların, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değerlerinin belirlenmesi ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği ilgili duran varlık hesaplarının güncel değerlerinin mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Ekonomik Değer Taşıyan Bazı Bilgisayar Yazılımları ve Lisansların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Belediyenin maddi olmayan duran varlık niteliğinde olan bazı bilgisayar yazılımları ve lisans alımlarını 260-Haklar Hesabı’nda izlemeyip doğrudan giderleştirdiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 210’uncu maddesinde, 260-Haklar Hesabı’nın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan

kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in 214'üncü maddesine göre, hakların maliyet bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir. 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde, Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir. Yani, haklar hesabında takip edilen maddi olmayan duran varlıklar, hesaplara alındığı yıl sonunda tamamen amorti edilmelidir.

Yapılan inceleme sonucunda, toplam 10.026.046,94 TL maliyet değerindeki bilgisayar yazılımı ve lisans alımlarının 260-Haklar Hesabı'na kaydedilmeyip doğrudan 630.03.07.02.01 Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Satın alınan yazılım ve lisansların doğrudan giderleştirilmesi sonucunda, sene sonu bilançosunda 260-Haklar Hesabı ve 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda 10.026.046,94 TL eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunda 630-Giderler Hesabı'nın bu tutar kadar fazla gösterilmek suretiyle hataya neden olunmuştur.

BULGU 5: Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi

Kamu idaresine karşı açılan kamulaştırmasız el atma davalarında kesinleşmiş mahkeme ilamları neticesinde idarenin ödeyeceği tazminat, mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücretlerinin muhasebeleştirilmesinde tahakkuk hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186 ve 187'nci maddesinde 25 Maddi Duran Varlıklara ilişkin düzenleme yapılmıştır. Söz konusu Yönetmelik'in 186'ncı maddesinde, bu hesap grubunun, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 322-Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'na ilişkin 251'inci maddesinde bu hesabın, mevzuatla yapılması öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde; ödeneği bulunmaması ve benzeri nedenlerle bütçeye gider kaydedilemeyen borçların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372'nci maddesinde ise, 630-Giderler Hesabı'nın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik hükümleri değerlendirildiğinde; 25'li Maddi Duran Varlıkları Hesabı'nın kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılan hesap grubu olduğu, 630-Giderler Hesabı'nın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılan ve nakden veya mahsuben ödenen giderlerin kaydedildiği hesap olduğu ve 322-Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'nın ise mevzuatla yapılması öngörülen bir hizmet ve husus karşılığı olmak üzere gerçekleştiği halde ödeneği bulunmaması ve benzeri nedenlerle bütçeye gider kaydedilemeyen borçların izlenmesi için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Belediyeye açılan kamulaştırmasız el atma davaları sonucunda geçmiş yıllar dahil 2023 yılında kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre idarenin ödeyeceği tazminat, mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücreti tutarlarının toplamda 145.210.056,29 TL olduğu, bu tutarın 39.782.734,45 TL'lik kısmının geçmiş yıllarda, 46.626.314,76 TL'lik kısmının 2023 yılı içerisinde ödendiği, kalan 58.801.007,08 TL'lik kısmın ise henüz ödenmediği anlaşılmıştır. Muhasebe kayıtlarının ise ödeme yapıldıkça gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresinin henüz ödeme yapmadığı için muhasebeleştirmediği tutardaki tazminat bedelinin Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda bulunan ilgili varlık hesaplarına borç, geriye kalan mahkeme masrafları ve avukatlık vekalet ücretinin ise 630-Giderler Hesabı'na borç ve bunların karşılığında ise 322-Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı'na alacak kaydedilmek suretiyle

muhaseseleştirilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amme Alacağı Kapsamındaki Kurum Gelirlerine İlişkin Takip ve Tahsilat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi

İdare tarafından amme alacağı kapsamında bulunan bazı gelirlere yönelik tahsilat ve takip işlemlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mali hizmetler birimi" başlıklı 60 ıncı maddesinin (e) bendinde de; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Ayrıca mahalli idareler, alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerini 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), takip ve tahsil işlemlerini ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATUHK) hükümleri doğrultusunda yapmak zorundadır.

AATUHK 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

AATUHK'nin sırasıyla 37, 55, 54, 60, 111, 62, 64, 84, 90, 75, 76, 114 ve 115'inci maddelerinde tahsilata ilişkin olarak idarelerin izlemesi gereken kanuni süreçler anlatılmıştır. Bu maddelerde özetle şu hususlar hüküm altına alınmıştır:

Öncelikle amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenir ve ihbarname tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya

kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilir.

Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise “*haciz varakası*” düzenlenerek haciz işlemlerine başlanır. Bu kapsamda “*mal varlığı araştırması*” yapılır. Yapılan malvarlığı araştırmaları sonucunda adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç ve/veya taşınmaz varlık tespit edilen yükümlüler hakkında, Kanun’un 84 ve 90’ıncı maddeleri uyarınca “*satış işlemleri*”nin başlatılması zorunludur. Haczedilen menkul malların toplamda 93 gün içinde satış işlemlerinin başlatılması gerekirken, haczedilen gayrimenkullerin satışına başlanabilmesi için satış komisyonunun kurulması ve satış işlemlerinin bu komisyona havale edilmesi Kanun’un emredici hükmüdür.

Ancak yapılan mal varlığı araştırması sonucu, borçlunun mal varlığının olmadığına tespiti veya haczedilen malların alacağı karşılayamayacağına kesin olarak anlaşılması halinde borçlu aciz halinde sayılır. Bu durumda bir “*aciz vesikası*” düzenlenerek borçlunun mali durumunun zamanaşımı süresi içinde devamlı takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan tüm bu işlemler neticesinde hala borçlu borcunu ödemiyecek veya borçluya ulaşılamıyorsa artık idarenin yapması gereken, Kanun’un öngördüğü şekilde alacaklı amme idaresinin bulunduğu mahaldeki en büyük mülkiye memuru (illerde vali, ilçelerde kaymakam) tarafından “cumhuriyet savcılığına ihbar” yükümlülüğünü yerine getirmektir.

AATUHK kapsamında takip edilecek olan bütün alacaklar için ödeme emri düzenlemek zorunludur. Aksi takdirde ödeme emri ile istenmeyen ve kesinleşmeyen bir kamu alacağının ilgisinden cebri icra yolu ile tahsili hukuken mümkün olmayacaktır. Ödeme emrinin kesinleşmesi ile cebri icra işlemlerine başlanması için ise haciz varakasının düzenlenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte Kanun’da öngörülen satış işlemlerine zamanında başlanmaması ve komisyon kurulmaması halinde yapılan hacizler düşecektir. Haczin düşmesi ve zamanında kamu alacağının tahsil edilmemesi halinde ise idari, mali ve cezai yaptırımlar söz konusu olacaktır.

Yapılan incelemelerde, belediyeler tarafından sırasıyla yapılması gereken ve yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen işlemler arasındaki zaman diliminin çok açıldığı, bazılarının hiç yapılmadığı ve önceki yıllardan devrederek gelen alacaklara ilişkin süreçlerin sağlıklı bir şekilde takip edilmemesi sebebiyle gelir kaybına neden olduğu görülmüştür.

Örneğin 2005 yılında tahakkuk etmiş ancak tahsil edilmeden sonraki yıllara aktarılmış olan ve “*ilan ve reklam vergisi*” gibi belediyenin asli alacağını oluşturan bir gelirin tahsili için kişiye ihbarname gönderildiği, bundan 1 ay sonra düzenlenmesi gereken ödeme emrinin ise 2007 yılında düzenlenerek borçluya tebliğ edildiği ve borçlu tarafından herhangi bir ödemenin yapılmadığı görülmüştür.

Başka bir örnekte; 2008 yılında tahakkuk etmiş ışıklı ilan ve reklam vergisine ilişkin haciz varakasının 2010 yılında düzenlendiği, borcun ödenmemesi üzerine 2018 yılında aynı alacak için tekrar haciz varakasının düzenlendiği, malvarlığı araştırmaları kapsamında sadece araç tescil sorgulamasının yapıldığı ancak bunun 2019 yılında yapıldığı, tapu sicil müdürlükleri ve bankalar nezdinde ise herhangi bir sorgulamanın yapılmadığı görülmüştür.

İdare tarafından tahsil edilmesi gereken belediye alacaklarına ilişkin yukarıda bahsi geçen kanuni süreçlerin yerine getirilmesi için borcunu ödemeyen kişiler hakkında borcun ödenmesi ve yasal işlemlerin başlatılabilmesini teminen “*ödeme emirlerinin*” mali hizmetler birimlerince zamanında düzenlenmediği ve bu borçluların icra bürosuna havale edilmediği görülmüştür.

İnceleme yapılan idarede şu ana kadar yapılmış herhangi bir menkul veya gayrimenkul satışına rastlanmamıştır. Yapılan malvarlığı araştırmaları sonucunda adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç/taşınmaz varlık tespit edilen borçlular hakkında herhangi bir satış işlemine başlanmadığı, trafik tescil bürosunda haciz şerhi düzenlenen araçlara ilişkin herhangi bir yakalama işlemi yapılmadığı, haczedilen gayrimenkullerin satış işlemine başlanması için satış komisyonları kurulmadığı görülmüştür.

Yapılan malvarlığı araştırmaları sonucunda adına herhangi bir mal varlığı bulunmayan borçluların sicil dosyalarına aciz belgelerinin düzenlenerek konmadığı, ilgili kanunlarında öngörülen zamanaşımı süreleri içinde kabul edilebilir zamanlarda tekrar mal varlığı araştırmalarının yapılmadığı görülmüştür.

Belediye cevabında; alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerinin 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), takip ve tahsil işlemlerinin ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATUHK) hükümleri doğrultusunda yapılacağını ifade etmiştir.

Bu itibarla, ilgili Müdürlükler arasında gerekli koordinasyon sağlanarak hukuki takibat başlatılmayan vadesi geçmiş alacaklar için zamanaşımı süreleri de dikkate alınarak tahsilat ve takip süreçlerinin hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 2: Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması

Kamu idaresinin banka hesapları arasındaki aktarımlarının muhasebeleştirilmesinde 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102-Banka Hesabı ile ilgili "Hesabın İşleyişi" başlıklı 57'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102-Banka Hesabı'na borç, 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102-Banka Hesabı'na alacak, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 58'inci maddesinde; 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'nın, bankadan çekle veya gönderme emri ile yaptırılan ödeme ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik'in 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı ile ilgili "Hesabın Niteliği" başlıklı 70'inci maddesinde; 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibarıyla bu grupta izlenmesi gereken diğer değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; "Hesabın İşleyişi" başlıklı 72'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak, 102-Banka Hesabı'na borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin ise 102-Banka Hesabı ile 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ile 102-Banka Hesabı'na

borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; banka hesapları arasındaki para aktarımlarının 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmaksızın 102-Banka Hesabı'na borç, 103-Verilen Çek ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak kaydı yapılarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Kamu İdaresinin banka hesapları arasında para aktarma işlemlerinde 108-Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediye Gelir Kalemlerinden Bazılarına İlişkin Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Kamu İdaresi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunundan kaynaklanan bazı gelirleri ile idari para cezalarının tahakkuku ve tahsilinde sorunlar yaşamaktadır.

Bazı gelirlerde eksik tahakkuklar bulunurken, tahakkuku yapılan bazı gelirlerin ise tahsil oranları düşük kalmaktadır. Belediyelerin öz gelirleri hizmetin kalitesi ve devamlılığı açısından çok önemlidir. Vergi gelirleri de öz gelirler içinde önemli bir paya sahiptir. Nitekim On birinci Kalkınma Planında (2019-2023) yerel yönetimlerin mali imkânlarını güçlendirmek için yerel yönetim öz gelirlerinin artırılması planlanmaktadır. Vergi gelirleri ile idari para cezalarının tahakkuk ve tahsilindeki sorunların çözümü öz gelirlerin artmasını sağlayacaktır.

İdare tarafından gelir tahakkukları 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve diğer alt mevzuat hükümlerine göre yapılmaktadır. İlçe ve il belediyeleri ayrıca 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu gereği emlak vergisi toplamaya yetkilidir.

Tahsilat/tahakkuk oranı; idarelerce tahakkuk ettirilen gelirlerin ne kadarının tahsil edilip bütçe gelinine dönüştüğünü, dolayısıyla kamu idarelerinin tahsil kabiliyetini ölçen bir göstergedir. Bu oran, idarenin gelir performansına ilişkin bir ölçüt olarak kabul edilmektedir. İdeal olan, tahakkuk etmiş tüm gelirlerin tahsil edilebilmesidir.

Yapılan incelemede;İmar para cezaları, zabıta para cezaları, çevre temizlik vergisi,ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi, büfe kiralari,atıkların toplanması ve değerlendirilmesi

gelirleri, arazi vergisi,taksi durağı işgarharcı ve ambalaj atık toplama ve taşınma kaynaklı cezalar kalemlerinde tahsilat oranlarının çok düşük olduğu tespit edilmiştir.

Bazı gelir kalemlerinde tahsilat/tahakkuk oranının düşük olmasının sebepleri arasında; belediyelerin kendilerinden kaynaklanan sorunlar ile mevzuattan ve diğer kurumlardan kaynaklanan sorunlar gösterilebilir. Nispeten daha küçük bütçeli belediyelerde etkin bir icra biriminin olmayışı veya icra biriminin hiç olmayışı tahsilat işlemlerinin istenildiği gibi yapılamamasına yol açabilmektedir.

Belediye cevabında; personel sayısının yeterli hale getirileceğini, e-haciz ve e-tebligat yöntemlerinin kullanılarak tahsil oranın iyileştirileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak; ilgili gelir kalemleri itibariyle tahsilat/tahakkuk oranlarında düşüklük olduğu açıktır. Bu orandaki düşüklük sürdürülebilir bir finansal yapının kurulmasında eksikliğe yol açmaktadır. Finansal olarak daha sağlam bir yapının kurulabilmesi için belediyelerin tahsil kapasitelerini yükseltmeye yönelik olarak personel sayısının yeterli hale getirilmesi, e-haciz ve e-tebligat yönteminin uygulanması gibi tüm araçların kullanılması, kurumlar arası veri paylaşımının sağlanması ve uygulayıcı personelin etkin eğitimi gibi unsurların bir bütün halinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması

Kamu İdaresi tarafından işletilen kreş ve gündüz bakımevleri için İdare bütçesinden harcama yapıldığı görülmüştür.

2023 yılı için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2023-1) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasında; kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin 20'inci fıkrasında ise; kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmayacağı, dolayısıyla bunların her türlü giderleri kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından kreş ve gündüz bakımevleri için 2023 yılı içerisinde 35.469.425,36 TL harcama yapıldığı buna karşılık aynı yıl bu yerlerden 7.687.455,66 TL gelir elde edildiği, gelir ve gider arasındaki 27.781.969,70 TL' lik farkın ise İdare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince işletilen kreş ve gündüz bakımevlerinin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmaması, dolayısıyla bunların her türlü giderlerinin kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanması gerekmektedir.

BULGU 5: Taşınmaz Tahsisi Açısından Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmayan Şirkete Taşınmaz Tahsisi Yapılması

İdarenin, mülkiyetinde bulunan muhtelif taşınmazları özel elektrik dağıtım şirketlerince trafo alanı olarak kullanılmak üzere kamu şirketi olan Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ)'ye tahsis ettiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin mevzuatlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devlete ait olan taşınmazları birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ifade edilmiş ve aynı maddenin son fıkrasındaki "*Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.*" hükmü ile de kendi mevzuatında taşınmaz tahsisi ile ilgili hüküm bulunan kamu idarelerinin ilgili mevzuatına göre taşınmaz tahsisi yapabilmelerine olanak sağlanmıştır.

Bu maddeye dayanılarak hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesine göre kamu idaresi; tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini; devir açısından, Yönetmelik ekindeki idarelerden, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç diğer idareleri şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla mevzuata uygun bir tahsis işleminden söz edilebilmesi için gerek taşınmazı tahsis edecek olan idarenin gerekse kendisine taşınmaz tahsis edilecek kuruluşun Yönetmelik'te ifade edilen kamu idaresi kapsamında olması gerekmektedir.

Mahalli idarelerdeki taşınmaz tahsis işlemleri için 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin (d) bendinde; belediyelerin meclislerince karar almaları şartı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine

ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere kamu idarelerine veya mahalli idarelere devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği ifade edilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulunun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar Nolu İçtihadı Birleştirme Kararı'nda; belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Kanunu'nun sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69'uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun'un 75'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararlar ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerine hükmedilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Taşınmaz temini işlemleri" başlıklı 19'uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasında; Elektrik piyasasında dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerini 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine göre TEDAŞ tarafından yürütüleceği ifade edilmiştir. Bu kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü Taşınmaz Teminine İlişkin Usul ve Esaslar' ın "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde Devir; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında Hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazların temini şeklinde tanımlanmış olup, 8'inci maddesinde de bu taşınmazların devir işlemine ilişkin süreçler düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede belediyeye ait 33 adet taşınmazın TEDAŞ'a ücretsiz bir biçimde tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, 33 adet taşınmaz için geriye dönük 5 yıllık ecrimisil tahakkuk işlemlerine başlanıldığı ifade edilmiştir.

TEDAŞ, 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsamına alınmış olup Dağıtım sektörü içerisindeki tüm faaliyetleri 2013 yılı itibarıyla özelleştirmesi tamamlanmış ve Ana statüsü 14.02.2018 tarih ve 30332 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanmıştır. Buna göre TEDAŞ; tüzel kişiliğe sahip faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülü'dür. Teşekkülün amacı, hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyeti çerçevesinde elektrik dağıtım şirketlerinin faaliyetlerinin kontrolü, denetimi, proje onayı, tesis kabulü ve kamulaştırma işlemlerinin yapılmasıdır.

Anlaşılacağı üzere elektrik dağıtım hizmetleri tümüyle özel firmalar tarafından yerine getirilmekte olup bu firmaların ihtiyaç duyduğu taşınmazların temininde TEDAŞ'ın yetkili olduğu, bu yetkisini taşınmaz tahsisi ile değil kamulaştırma işlemleri ile yapabileceği açıktır.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyeler, kendilerine ait taşınmazları aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecek veya tahsis edebilecektir. Kamu şirketi olan TEDAŞ'ın bir kamu kuruluşu olarak değerlendirilip taşınmazları fiilen kullanan elektrik dağıtım şirketleri yerine tahsisin TEDAŞ adına yapılması, söz konusu uygulamayı 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine uygun hale getirmemektedir.

Sonuç olarak, İdarenin 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine istinaden TEDAŞ adına yapılan trafo tahsisleri mevzuata uygun olmayıp söz konusu iş ve işlemlerin Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü Taşınmaz Teminine İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Belediye Başkan Yardımcılığına Yapılan Atamada Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Belediye başkan yardımcılığına atanan avukat personelin mevzuatta belirtilen şartları taşımadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu' nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinin yedinci fıkrasında;

"Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir."

hükmü yer almaktadır.

22.02.2007 tarih ve 26442 sayılı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik' in ekli memur kadro kütüğünde belediye başkan yardımcısı kadrosu en alt ve en üst derece olarak 1'inci dereceli Genel İdari Hizmet sınıfında yer almaktadır. Muratpaşa Belediyesi yönetmelikteki tasnif cetvelinde C-17 grubunda yer almış olup 5 adet belediye başkan yardımcılığı kadrosu ihdas edilmiştir.

02.07.2020 tarih ve 31173 sayılı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'in "Görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadrolar" başlıklı 5'inci maddesinde belediye başkan yardımcılığı kadrosu sayılmadığından bu kadroya yapılacak atamalar genel hükümlere göre yapılacaktır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu' nun "Derece yükselmesinin usul ve şartları" başlıklı 68'inci maddesinin B fıkrasında;

"Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4'üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1'inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1'inci ve 2'nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3'üncü ve 4'üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır."

hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 2 sayılı cetvelinde Belediye başkan yardımcılığı kadrosu için 3600 ek gösterge öngörmüştür. Buna göre belediye başkan yardımcılığı kadrosuna atanmada, Kanunun 68/B maddesi gereğince yüksek öğrenim gördükten sonra 10 yıl hizmetinin bulunması gerekmektedir. Bu sürenin hesabında kamudaki çalışmaların tamamı özel veya serbest olarak çalışmaların ise 6 yılı geçmemek üzere ile dörtte üçü hizmetten sayılmaktadır.

Başkan yardımcısı olarak atanan avukat personelin Hizmet döküm bilgileri incelendiğinde; özel sektördeki hizmet süresinin 385 gün olduğu, kamu sektöründe başkan yardımcılığına atandığı tarihe kadar ki hizmet süresinin ise 2.550 gün olduğu, 657 sayılı Kanun'un 68/B maddesi gereğince özel sektör hizmetinin dörtte üçü olan 286 gün ile kamudaki hizmet süresinin tamamı olan 2.550 günün toplamının 2.836 gün olduğu bunun 7 yıl 10 ay 16 güne tekabül ettiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, belediye başkan yardımcılığına atanan avukat personelin serbest avukat olarak çalıştığı sürelerin bulguda hesaplanandan fazla olduğu ancak kişinin o dönem bağkur primlerini yatırmaması nedeniyle emekliliğe esas prim günlerinin silindiği ancak 657 sayılı Kanun'un 68/B maddesinde belirtilen "*yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin ... altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.*" hükmündeki "çalıştıkları" ibaresinden prim gününün anlaşılması gerektiği, kişinin o dönem gerek vergi dairesi kayıtları gerekse baro kayıtlarıyla aralıksız, kesintisiz aktif serbest avukatlık yaptığının sabit olduğu dolayısıyla Kanunda yer alan süre şartını fazlasıyla sağlandığı ifade edilmiştir.

657 sayılı Kanun'un 68/B maddesindeki "çalıştıkları" ifadesinden anlaşılması gereken çalışmadan kaynaklı olan yükümlülükleri yerine getirmek kaydıyla çalışmanın sağladığı menfaatlerden yararlanmak şeklinde yorumlanmalıdır. Dolayısıyla Kanunda belirtilen süre şartlarını sağlamak kaydıyla başkan yardımcılığı görevine atanacak olan bir kimsenin geçmiş çalışmalarından kaynaklı yükümlülüklerini yerine getirmeli ve bunun karşılığı olarak bu göreve terfi etmelidir.

Kamu personellerinin atanma, terfi, unvan değişikliği ve hizmet süreleri gibi özlük bilgilerinin yer aldığı HİTAP sisteminde, başkan yardımcılığı görevine atanan avukat personelin yükümlülüğü olan Bağkur prim borcunu ödememesi nedeniyle serbest avukat olarak çalıştığı dönemki hizmet süreleri yer almamaktadır.

Sonuç olarak mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde başkan yardımcılığı kadrosuna yapılan atamada hizmet süresi şartının 10 yıl olduğu dolayısıyla ataması yapılan avukat personelin süre şartını sağlamadığı bu nedenle yapılan atamanın mevzuat hükümlerine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin mücavir alan sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin belgelerin İdare tarafından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden temin edilmediği, bundan dolayı kamulaştırılan taşınmaz için beyan edilen emlak vergisi değeri ile kamulaştırma bedeli arasında fark oluşup oluşmadığının kontrol edilemediği görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, "Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili" başlıklı 10'uncu maddesinde; tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin söz konusu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisinin aranmayacağı, ancak tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceğini belirtmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun, "Bildirim Verme ve Süresi" başlıklı 23'üncü maddesinde; Kanunun 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye emlak vergisi bildirimının verilmesinin zorunluluğu belirtilmiştir. Kanunun 33'üncü maddesinin altıncı fıkrasında; bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmış, "Usul Hükümleri" başlıklı 37'inci maddesinde ise; Kanunda geçen "Vergi Dairesi" tabirinin, belediyeleri ifade edeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "Ödeme Süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde; devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş emlak vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulacağı, devralanın mükellefe rücu hakkının saklı olduğu ve Tapu daireleri devir ve ferağ işlemi, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildireceği belirtilmiştir.

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Döner Sermaye" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; Genel Müdürlüğün, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kuracağı; aynı maddenin yedinci fıkrasında genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy

tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmeyeceği, veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esasların düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarece belediyenin mücavir alan sınırları içerisinde Kamulaştırma Kanunu kapsamında bulunan kamulaştırma işlemleri bilgilerinin tapu idaresinden temin edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin belgelerin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden temin edilerek gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği temin edilmemesi sonucu:

- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunup bulunmadığı kontrol edilememektedir.

- Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam etme riski bulunmaktadır.

Kamulaştırılan taşınmazlara ilişkin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Belediye arasında gerekli koordinasyon sağlanarak emlak vergisi takibinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Belediye Başkan Yardımcılığından Müdür Kadrosuna Atama Usulünün Mutat Hale Gelmesi

Belediye başkan yardımcılığından müdürlük kadrolarına sınavsız atanma yönteminin mutat hale geldiği ve bu kişilere müdürlük statüsü kazandırma amacı taşıdığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesinde;

“Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4' üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir. Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1' inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1' inci ve 2' nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3' üncü ve 4' üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir...” hükmü yer almaktadır.

22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'in ekinde yer alan memur kadro kütüğünde belediye başkan yardımcısı kadrosu 1'inci derece olarak belirlenmiş olup, bu kadrolara atanacakların 657 sayılı Kanunu'nun 68/B maddesinde yer alan şartları taşıması gerekmektedir.

02.07.2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin “Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartlar” başlıklı 7'nci maddesinde;

“(1) 5' inci maddenin birinci fıkrasında sayılan unvanlara görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) *Müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;*

1) *Fakülte veya en az dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,*

2) *Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile eğitim kadrolarında veya en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az iki yıl ya da 5' inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde veya ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az altı yıl çalışmış olmak,”*

hükmü ile,

Aynı Yönetmeliğin, “Hizmet grupları arasında geçişler” başlıklı 19'uncu maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde;

“Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, 5' inci maddede yer alan yönetim hizmetleri grubu, araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu ve hukuk hizmetleri grubunda gösterilen kadrolar ile unvan değişikliğine tabi kadrolara sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler...”

hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; usulüne uygun olarak belediye başkan yardımcılığı kadrosuna atanan bir memurun, yönetmeliğin 19/c maddesindeki şartları sağlaması durumunda 657 sayılı Kanun'un 68/B maddesi hükümlerine uygun olarak daha alt görev olan müdürlük kadrolarına atanabilmesi mümkündür.

Muratpaşa Belediyesinde 2019 ile 2023 (dahil) yılları arasında belediye başkan yardımcılığından müdür kadrolarına atanan kişilerin listesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9: Başkan Yardımcılığından Müdürlük Kadrosuna Yapılan Atamalar

Sıra No	Bşk. Yrd. Atandığı Tarih	Müdürlüğe Atandığı Tarih	Ne Kadar Süre Görevde Kaldığı	Eğitim Durumu
1	24.10.2019	07.10.2020	11 ay 13 gün	Lisans
2	07.10.2020	24.05.2021	7 ay 17 gün	Lisans
3	24.11.2020	15.07.2021	6 ay 22 gün	Yüksek Lisans
4	30.11.2020	05.07.2021	6 ay 5 gün	Lisans
5	24.05.2021	17.01.2022	7 ay 24 gün	Lisans
6	05.07.2021	19.01.2022	6 ay 14 gün	Lisans
7	05.07.2021	02.02.2022	6 ay 28 gün	Lisans
8	17.01.2022	10.08.2022	6 ay 24 gün	Lisans
9	19.01.2022	10.08.2022	6 ay 22 gün	Lisans
10	02.02.2022	25.08.2022	6 ay 23 gün	Yüksek Lisans
11	10.08.2022	28.03.2023	6 ay 18 gün	Lisans
12	25.08.2022	28.02.2023	6 ay 3 gün	Lisans
13	28.02.2023	05.09.2023	6 ay 8 gün	Lisans
14	28.02.2023	05.09.2023	6 ay 8 gün	Lisans
15	28.02.2023	11.09.2023	6 ay 14 gün	Lisans

Belediye başkan yardımcılığından müdürlük kadrosuna yapılan atamaların görevde yükselme ve ünvan değişikliği yönetmeliğine aykırılık taşımadığı ancak başkan yardımcılığında bulunulan sürelerin kısalığı ve yapılan atamaların sayısı dikkate alındığında bu yöntemin mutata hale gelerek müdürlük kadrosuna sınavsız geçiş yöntemi olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bu şekilde yapılan atamalar 657 sayılı Kanun'un temel ilkelerinden olan kariyer ve liyakat ilkelerine aykırıdır. Ayrıca idaredeki çalışma barışı ve verimi olumsuz yönde etkilenmektedir.

Bu nedenle müdürlük kadrolarına 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak görevde yükselme sınavları sonucunda başarılı olan personel arasından asaleten atama yapılması, başkan yardımcılığından sınavsız müdür kadrolarına atanmanın ise istisnai bir düzenleme olarak görülüp genel uygulamaya dönüştürülmemesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması

Kamu İdaresinin ticari nitelikteki sosyal tesis ve çocuk bakımevi işletmelerine ilişkin kayıtlarda katma değer vergisi hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "B. Verginin Konusu ile İlgili Çeşitli Hususlar" bölümünde; genel olarak 3065 sayılı Kanunun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerin vergiye tabi olmayacağı belirtilmiştir. Yine ilgili bölümün devamında yukarıda sayılan kuruluşlara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların, iktisadi işletme olarak mütalaa edileceği bunların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerinin vergiye tabi tutulacağı ve bu çerçevede belediyelere bağlı otobüs, havagazı, su, elektrik, mezbaha, soğuk hava deposu vb. işletmeler ile döner sermayeli kuruluşların, istisna kapsamına girmeyen faaliyetleri dolayısıyla vergiye tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; "191-İndirilecek

Katma Değer Vergisi Hesabı'nın Niteliği" başlıklı 153'üncü maddesinde; ilgili hesabın mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yine aynı maddenin devamında mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacağı bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmayacağı bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'nın Niteliği" başlıklı 293'üncü maddesinde; ilgili hesabın, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi tutarları ile bu tutarlardan mahsup edilen ve ödenen tutarların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerin ayrı bir işletme olarak yürüttüğü faaliyetler, istisna düzenlemeleri dışında, doğrudan KDV'nin konusuna girmektedir. Diğer yandan, ayrı bir işletme şeklinde olmasa da, İdarenin kendi bütçesi içinde yürüttüğü ticari, sınaî, zirai faaliyetler de bu kapsamdadır.

Kamu İdaresinin gelir elde ettiği ve harcama yaptığı sosyal tesis ve çocuk bakımevi işletmeleri bulunmakta olup, bu işletmeler için yapılan her harcama ticari nitelik taşımaktadır. Söz konusu işletmeler Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği uyarınca münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmemeleri sebebiyle istisna kapsamına girmemektedir. Dolayısıyla bu işletmeler bünyesinde yapılan işlemler KDV mükellefiyeti doğurmaktadır.

Kamu İdaresi hesaplarında KDV hesaplarının kullanılmaması; belediyenin mal ve hizmet satın alınması nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin indirim konusu yapılamamasına; mal ve hizmetin satılması sırasında alıcılar tarafından ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından hesaplanan katma değer vergisine konu olan işlemler için KDV hesaplanmamasına neden olmaktadır.

Yapılan incelemede; bu kapsamda 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi gereken tutarların 630-Giderler Hesabı'na ya da ilgili varlık hesaplarına; 391-

Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi gereken tutarların 600-Gelirler Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresinin işletme faaliyetleri kapsamındaki gelir ve giderine ait KDV'lerin ilgili hesaplarında muhasebeleştirilmemesine bağlı olarak; 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı, 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı, 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 630-Giderler Hesabı, 600-Gelirler Hesabı ile ilgili varlıklar hesabında hatalı bilgi oluşmaktadır. Söz konusu işlemlere ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

Kamu idaresinin yetki ve sorumluk alanı içindeki seracılık faaliyetinde bulunan iş yerleri için çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "İş Yeri" başlıklı 156'ncı maddesinde; ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer olarak tanımlanmıştır.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; seraların zirai faaliyet gösteren bir iş yeri olduğu bu sebeple iş yerlerinden alınması gereken çevre temizlik vergisinin seracılık faaliyeti gösteren iş yerlerinden de alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin sınırları içerisinde faal 621 adet seracılık faaliyeti gösteren iş yerinin bulunduğu ancak bu iş yerlerinin hiçbirine çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Seracılık faaliyeti gösteren iş yerlerine çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Belediye Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı İşyerlerinde Mimari Projelerine Aykırılıklar ile Bazılarının Kolon ve Kirişlerinde Tıraşlamaların Olması

Muratpaşa Belediyesi sınırları içerisinde bulunan ve örnek olarak seçilen Laura Alışveriş Merkezi ve civarındaki bölgede, zemin veya giriş katlarda bulunan iş yerlerinde (oto galeri, market, spor salonu vb.) kolon ve kirişlerin projelerine uygun ölçülerde ve yerinde olup olmadığı, iş yerlerinin mimari projelerine aykırı kısımlarının bulunup bulunmadığı, ayrıca işyeri asansörlerinin projelerine uygun olup olmadıkları yönünde incelemeler yapılmış olup mevzuat hükümlerine aykırılıklar tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde:

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılmaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. (Değişik cümle:14/2/2020-7221/10 md.) Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.”

denilmektedir.

Bu kapsamda iki inşaat mühendisi ile bir mimardan oluşan teknik bir komisyon ile toplamda 79 adet işyerine yerinde denetimlere gidilmiş, bunlardan sadece 18 adet işyerinin projelerine uygun olduğu veya yapı kayıt belgelerinin bulunduğu görülmüş, kalan 61 adet işyerinde ise birçok eksiklik ve mimari projelerine aykırılık tespit edilmiştir.

Bu aykırılık ve eksikliklere örnek vermek gerekirse; bazı işyerlerinde bağımsız bölümler ortak alana doğru büyütülmüş, zeminden yan bahçelere doğru büyümeler yapılarak parsel sınırına sıfır hale getirilmiş, arka bahçelerde büyümeler yapılmış, asma kat kapatılmış, bağımsız bölümden asma katlara çıkan merdivenler iptal edilmiş, asma katta ilave kolon yapılmış, depoya inen merdivenler ve asansör proje dışı yapılmış, bağımsız bölümler birleştirilmiş, asma katta galeri boşlukları kapatılmış, mimari projeye göre kolon ebatlarında değişiklikler yapılmış, kare kolonlar yuvarlak kolona dönüştürülmüş, kolon ilavesi yapılmış, kirişler askıda kalmış, bazı kolonlarda yön değişikliği olmuş, bazı otoparklar kaldırılarak zeminde büyümeler oluşturulmuş, kolon ebatlarında farklılıklar görülmüş, galeri boşlukları kapatılmış, kare kolonlar dikdörtgen hale getirilmiş, katlardaki galeri boşlukları kapatılmış, bazı sığınaklar iptal edilmiştir. Bu ve buna benzer daha bir sürü örnek göstermek mümkündür.

Belediye cevabında; Belediye imkanları dahilinde tüm şikayet konusu yerlere gidilmekte olduğunu; aykırılık teşkil eden yerlerde yasal işlemlerin başlatıldığını ve aykırılıkların düzeltilmesinin sağlandığını; ayrıca risk taşıdığı düşünülen yerler için Belediye Kentsel Tasarım Müdürlüğü yetkisinde incelemelerin yapıldığını; ancak riskli yapı tespitlerinin Belediye yetkisinde olmayıp 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yetkilendirdiği kuruluşlarca İl Müdürlükleri denetiminde yapılmakta olduğunu; tespitler sonrası yıkım süreçlerinin ise Kentsel Tasarım Müdürlüğüne yürütüldüğünü ifade etmiştir.

Ülkemizin deprem bölgesinde yer aldığı ve 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminin yarattığı yıkıcı etki düşünüldüğünde, yukarıda bazı örneklerin verildiği eksiklik ve

aykırılıkların ne derece önemli ve ölümcül olabileceği ortadadır. Dolayısıyla sadece örneklem yoluyla yapılan bu çalışma ile yetinilmeyip tüm belediye sınırları içerisinde yer alan riskli yapıların tespit edilerek gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 12: Belediye Sınırları İçerisinde Yer Alan Kafeterya, Restoran ve Diğer İşyerlerinin Yapmış Oldukları Gölgecik ve Çardaklarla Elde Edilen Kapalı Alanların Mevzuata Aykırı Olması

Belediye tarafından iş yerlerine gölgecik onayları verilmiş ancak gölgecik tanımları plan notlarında yer almadığı gibi Büyükşehir Belediyesinin bu konudaki inceleme ve denetim yetkisinin baypas edilerek tüm işlemlerin sadece İlçe Belediye Meclis Kararlarıyla ve yıllar itibarıyla her defasında daha da genişletilerek yapıldığı ayrıca yapılan değişikliklere ait imar planlarının Bakanlık sistemine yüklenmediği ve Plan İşlem Numarası alınmadığı tespit edilmiştir.

2013-2023 yılları arasında sadece Muratpaşa Belediyesi Meclis Kararlarına istinaden Belediye tarafından verilen gölgecik onay sayısının 334 adet olduğu ancak gölgecikliere ilişkin tanımların 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planında yer almadığı görülmüştür. Ayrıca 2012 yılından 2023 yılına kadar 5 farklı meclis kararı alındığı ve her alınan meclis kararı ile gölgecik yapılmasına dair kapsamın genişletildiği ancak alınan Meclis Kararlarının hiçbirisinin Büyükşehir Belediyesinin onayından geçirilmediği görülmüştür.

Belediye Meclisinin 01.10.2012 tarih ve 305 sayılı Kararı ile ön bahçeli nizam yapı adalarındaki zemin kat işyerlerinin sabit nitelikte ön ve yan bahçelere gölgecik yapılması şartlarını belirleyen Planlama ve İmar Komisyonu raporu, oyçokluğu ile karara bağlamıştır. Bu karara göre:

“Ön bahçeli nizam yapı adalarındaki zemin kat işyerlerinin sabit nitelikte, ön ve yan bahçelere gölgecik yapılması şartları;

- 1. Yapılacak gölgeciklerde, ön ve yan kısımlar kesinlikle açık bulundurulur, hiçbir surette kapatılamaz.*
- 2. Yan Bahçelerde yapılacak gölgecikler maksimum bina cephesini 3.00 metreyi geçemez. Komşu parselde de 3.00 metreden fazla yaklaşamaz.*
- 3. Yapılacak gölgeciklerde, ön bahçelerde parsel sınırına kadar günyübirlik alanlarda ise max. 10 m'yi geçmeyecek şekilde yapılabilir.*

4. *Yapılacak gölgelikler, kesinlikle betonarme olamaz, destek aldığı kolonlar çevresi 40cm.'yi aşmayan ahşap veya demir doğramalardan sökülebilir, takılabilir tarzda yapılacaktır.*
5. *Yapılacak gölgeliklerde, her türlü emniyet tedbirleri alınacaktır.*
6. *Herhangi bir kolon üzerine oturmayan, doğrudan ana bina gövdesinden mesnetli gölgeliklerin uzunluğu 3m. aşmayacak şekilde açılıp kapanabilir nitelikte olacaktır.*
7. *Ticari faaliyet gösteren alanlarda yapılacak gölgelikler için çizilen detaylı ve perspektifli projeler İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'ne getirilecektir. Kent Estetiğine uygun, sıcak iklim, yağmur gibi sorunlara çözüm üretecek olan gölgeliklerden (renkleri dahil) uygun olanlara izin verilecektir. Hiçbir Şekilde İmar ve Şehircilik Müdürlüğünden izin alınmadan gölgelik yapılmayacaktır.*
8. *Yapılmış mevcut durumdaki gölgelikler, yukarıda belirtilen standartlara uygun hale getirilecektir.”*

Sekiz madde olarak tanımlanmıştır.

Daha sonra 04.02.2016 tarih ve 60 sayılı Meclis Kararı ile Muratpaşa İlçesi sınırları içerisindeki tapu kaydı ve ruhsat eki mimari projesinde niteliği konut olmasına rağmen İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliğine istinaden işyeri olarak çalıştırma ruhsatı almış işletmelere de aynı şartlarda gölgelik onayı yapılmasına ve 01.10.2012 tarih ve 305 sayılı Meclis Kararına eklenmesine oybirliğiyle karar verilerek ilk alınan meclis kararı daha da genişletilmiştir.

Daha sonra 06.05.2022 tarih ve 213 sayılı Meclis Kararı ile 01.10.2012 tarih ve 305 Meclis Kararına istinaden gölgelik izni alınan yerlerde, gölgelik etrafının sabit olmayan, açılır-kapanır ya da giyotin camlarla çevrilmesine müsaade edilmesine ilişkin öneri oy birliği ile kabul edilerek bir kez daha 2012 tarihli meclis kararı genişletilmiştir.

Bu kez 02.12.2022 tarih ve 387 sayılı Meclis Kararı ile Belediye Meclisinin 01.10.2012 tarih 305 sayılı ve 04.02.2016 tarih 60 sayılı kararlarında bahse konu gölgelik kararları ile ilgili uygulamada Kat Maliklerinden %100 muvafakat alınması hususunda sıkıntıya düşüldüğünden bahisle, 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 19'uncu maddesine göre 5/4 muvafakat ile gölgelik izni verilebilmesinin kabulüne oy birliği ile karar verilmiş ve tekrar kapsam genişletilmiştir.

Yine 06.07.2023 tarih ve 147 sayılı Meclis Kararı ile ruhsat eki mimari projesinde dükkan ya da işyeri görünen, mesken görünmesine rağmen işyeri açma ve çalışma ruhsatı alan konutlar veya işyeri açma ve çalışma ruhsatına gerek duymadan ticari faaliyet gösterebilen meskenlerin (mimarlık ofisi, hukuk bürosu vb.) ön, yan ve arka bahçelerinde; araç giriş çıkışını engellemek, gerekli teknik güvenlik önlemlerini almak ve yüksek zemin katlarda dahil olmak üzere giriş katın yüksekliğini aşmamak kaydıyla, açılır kapanır sabit olmayan gölgelikler yapılabilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Yukarıdaki Meclis Kararlarına bakınca açıkça anlaşılacağı üzere 2012 yılından 2023 yılına kadar 5 farklı meclis kararı alınmış ve her alınan meclis kararı ile gölgelik yapılmasına dair kapsam genişletilmiştir.

2013-2023 yılları arasında Belediye tarafından meclis kararlarına istinaden verilen gölgelik onay sayısı 334 adet olmuştur. Ancak bu onayların tamamının mevzuata aykırı olduğu açıktır. Şöyle ki;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'inci maddesinin b bendinde, "*Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye (...)⁽⁴⁾ sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe (...)⁽³⁾ belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.⁽⁴⁾*"

denilmektedir.

Aynı Kanun'unun 14'üncü maddesinde:

"...

Büyükşehir kapsamındaki ilçe (...)⁽¹⁹⁾ belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. (Ek cümle: 6/3/2008-5747/3 md.) Üç ay içinde

büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır⁽¹⁹⁾ hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planları ilgili ilçe belediye meclislerinde onaylanmasının akabinde onay şerhi ve meclis kararını da içeren dosyası ile birlikte 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7 (b) ve 14'üncü maddelerine istinaden Büyükşehir Belediye Meclisince değerlendirilmek üzere bağlı bulunduğu Büyükşehir Belediyesine gönderilmek zorundadır. İlgili ilçe Belediyesinden gönderilen 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planlarına ilişkin kararlar Büyükşehir Belediye Meclisince aynen veya değiştirilerek onaylandıktan sonra askıya çıkarılmak üzere ilgili ilçe belediyesine gönderilmelidir.

Ayrıca Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 32'nci maddesinin (2) bendinde:

“Mekânsal planlar ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri ilgili mevzuatı doğrultusunda karar almaya yetkili mercilerce onaylanmadan önce Bakanlık sistemi üzerinden Plan İşlem Numarası alınması zorunludur.” denildiğinden yönetmeliğin yayımlandığı 2014 yılından itibaren imar planları karar almaya yetkili mercilerce onaylanmadan önce Bakanlık sistemine yüklenerek Plan İşlem Numarası alınması zorunludur. Bu amaçla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından E-plan Otomasyon Sistemi kurulmuştur.

Sonuç olarak; Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereğince, 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları, plan değişiklikleri ve revizyonları öncelikle ilgili ilçe belediyelerinin belediye meclislerince değerlendirilerek karara bağlanmalıdır. 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları ilgili ilçe belediye meclislerinde onaylanması akabinde, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7 (b) ve 14'üncü maddelerine istinaden Büyükşehir Belediye Meclisince değerlendirilmek üzere bağlı bulunduğu Büyükşehir Belediyesine gönderilmeli ayrıca imar planlarını onaylamaya yetkili Büyükşehir Belediyesince onaylanmadan önce planların Bakanlık sistemine yüklenerek Plan İşlem Numarası alınması zorunludur.

Belediye cevabında; Plan ve Proje Müdürlüğü tarafından çalışmalara başlanılmış olduğunu, konunun 01/12/2023 tarih ve 311 sayılı Belediye Meclis kararı ile Planlama ve İmar komisyonuna havale edildiğini ifade etmiştir.

Ancak Muratpaşa Belediyesi, Bakanlığın sistemine herhangi bir plan değişikliği yüklemeyerek ve İmar Planlarına ilişkin kararları plan notlarına işleyip Büyükşehir Belediye

Meclisine onay için göndermeyerek yasal prosedürleri atlamış ve 2013-2023 yılları arasında verilmiş tüm gölgelik onaylarının hukuki olarak butlan (geçersiz, hükümsüz) olmasına yol açmıştır. Bu durumun yukarıda ayrıntılı olarak anlatıldığı şekilde mevzuata uygun hale getirilmesi gerekir.

BULGU 13: Belediye Sınırları İçerisinde Yıkım Kararı Alınıp Yıkılamayan İmara Aykırı ve Kaçak Yapıların Bulunması

Belediye sınırları içerisinde hiç ruhsat alınmadan veya mevcut ruhsata aykırı olarak veya ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olan yapılara ilişkin olarak 2003-2023 yılları arasında toplam 252 adet yıkım kararı alınmış ancak fiili olarak bunlardan herhangi biri için yıkım işlemi yapılamadığı tespit edilmiştir.

Belediye Encümeni'nin aldığı "Yıkım Kararı"nın uygulanabilmesi amacıyla; dışarıdan yıkımın imkansız ya da çok zorlu olabildiği durumlarda, bazı taşınmazlarda bina içine girilmesi gerekmektedir. Fakat yıkım için gidildiğinde yıkım mahallinin kapalı olduğu görülmektedir. Bu durumda ilgisinin muvafakati olmadan yıkım mahaline girilememektedir.

İlgilisinin muvafakati olmadan yıkım mahaline girilmesi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 116'ncı maddesindeki "Konut dokunulmazlığının ihlali" suçunu oluşturacağından görevliler yıkım işlemini uygulayamamaktadırlar. Mahale giriş yapılamadığı için de yıkım kararının uygulanması ertelenmektedir.

Dolayısıyla konut dokunulmazlığını ihlal suçunun oluşması riski nedeniyle, kilitli olan ve ilgisince açılmayan taşınmazlara yıkım işlemi yapılamamaktadır. Her ne kadar, yapılacak işlem kamu görevinden kaynaklı olsa da ilgisinin onayı olmadan mahale girilmesi mümkün değildir.

Ayrıca Adli makamlarca delil karartma şüphesinin olmaması ve herhangi bir suç şüphesinin bulunmaması gerekçeleriyle, yıkım yapılabilmesi için mahale giriş kararı verilemeyeceğine ilişkin kararlar mevcuttur.

Belediye cevabında; konut dokunulmazlığının ihlali suçunun oluşabileceği riskinden dolayı 3194 sayılı İmar Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na ilave düzenlemelerin yapılması gerektiğini, böylece yıkım oranının artabileceğini; belediye ekipleri eşliğinde ilgisini tarafından yıkımların yapıldığını; 2023-2024 Nisan tarihleri arasında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'inci maddesine istinaden yıkım kararı alınan 65 adet bağımsız bölümde

düzeltilme yapılarak dosyalarının kapatıldığını; ayrıca 17 adet gecekondunun da yıkıldığını ifade etmiştir.

Bu durumda İdare tarafından 3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Kullanma izni alınmamış yapılar" başlıklı 31'inci maddesi gereğince; kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapıların izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalanmalarının engellenmesi ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarında belediye görevlilerinin yıkım işlemi için mahale giriş imkanının sağlanması konusunda ilave düzenlemelerin eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Belediyenin veya Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altında Olan Yerler ile Sit Alanlarının İşletmeler Tarafından İşgal Edilmesi

Belediye sınırları içerisinde yer alan kaldırımların, yolların, park ve yeşil alanların bir kısmının, bazı işletmeler tarafından işgal edilerek birçok kaçak yapı yapıldığı, ayrıca bu yapıların yaya geçişini engellediği hatta bazı durumlarda yayaların can güvenliğini tehlikeye attığı tespit edilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi" başlıklı 18'inci maddesinde:

"Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve aralarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım isteyebilirler. Mülkiye amirleri, Devlet zabıtası ve imkanlarından faydalanmak suretiyle, izinsiz yapıların yıkım konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilere veya bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartıyla bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır."

Hükmü yer almaktadır.

Buna göre belediye sınırları içinde, belediyelere ait arazi ve arsalarda yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapıların, inşa sırasında veya iskan sonrasında hiçbir karar alınmasına gerek kalmadan, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılması zorunludur. Aksi takdirde meydana gelebilecek zararlardan ve doğabilecek sonuçlardan İdare sorumlu olacaktır.

Muratpaşa Belediyesi sınırları içerisinde 775 sayılı Gecekondu Kanunu'na aykırı olan 51 adet işletme tespit edilmiştir. Bu alanların 19 adedinde aykırılıkların ya düzeltilmiş ya da mahkeme yoluyla yargı sürecine gidilmiş olduğu, kalan 32 adet yerde ise henüz herhangi bir işlemin yapılmadığı görülmüştür.

Belediye cevabında; bulguda bahsi geçen 32 adet işyerinden 2 adedinin mahkeme yolu ile yargı sürecinin devam ettiğini; 26 adet işyerinin yapısal olarak işgallerinin sonlandığını; 4 adet işyerinin işgallerini sonlandırması için yıkım mahalline gidildiğinde işletme ve mülk sahiplerinin itirazda bulunması ve ibraz edilen ölçüm koordinat krokileri ile belediye teknik personeline bulunan koordinat verilerinin uyuşmadığının görülmüş olduğunu dolayısıyla verilerin güncellenmesini müteakip söz konusu işyerlerinin işgallerinin Belediye Sosyal Konutlar Müdürlüğü tarafından sonlandırılacağını ifade etmiştir.

Yerinde yapılan incelemelerde bahsi geçen yerlerdeki işgallerin sebebinin; kafeler, restoranlar, oteller tarafından bu yerlerin kendi alanları gibi kullanılması veya üçüncü kişiler tarafından otopark olarak kullandırılması olarak görülmüştür. Bu alanlar, işgalcilerin parsel sınırları içerisinde olmayıp belediyenin veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerler ile sit alanlarından oluşmaktadır. İdare tarafından bu işgallere ilişkin olarak derhal denetim, kontrol ve gerekirse yıkımların yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi ve Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması

Mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan bazı taşınmazların dernek ve vakıflara tahsis edildiği, tahsis edilen bu taşınmazlara ait elektrik ve su faturalarının İdare tarafından ödendiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ve tahsis edilen

taşınmazların amacı dışında kullanılmayacağı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyelerin, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilebileceği ve bu taşınmazların aynı kuruluşlara kiraya verilebileceği ifade edilmiştir. Yine, aynı Kanun'un 75'inci maddesinin son fıkrasında, 5018 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 10'uncu maddesinin; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına karar vermenin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen Kanun hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda; belediyelerin, meclis kararı ile mülkiyetlerindeki taşınmazları asli görev ve hizmetlerde kullanmak üzere sadece kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceği, kamu kurum ve kuruluşları dışında dernek, vakıf ya da meslek kuruluşlarına taşınmaz tahsisi yapamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; mülkiyeti Kamu İdaresine ait olan merkezde bulunan ofislerin 138 adedinin derneklere tahsis edildiği, yalnızca 12 adet ofisin idarenin kullanımında olduğu, merkeze ait tek bir sayaç bulunduğundan elektrik ve su faturalarının idare tarafından ödendiği tespit edilmiştir. Ayrıca 1 adet taşınmazın da 04.04.2022 tarih ve 181 sayılı meclis kararı ile bir derneğe tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, kent ve kentlilik bilincinin oluşturulması ve kentin ortak aklının ortaya çıkması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve yenilikçi yaklaşımların gelişmesi için 2022 yılında Abdullah Sevimçok Sivil Toplum ve İnavasyon Merkezi (ASSİM) kurulduğu, bu merkeze yerleşecek sivil toplum kuruluşlarının kura usulü ile seçildiği ve herhangi bir tahsis işleminin gerçekleşmediği ayrıca bu kuruluşlarla ortak hizmet ve işbirliği protokolleri imzalandığı ifade edilmiştir.

Merkezde bulunan ortak kullanım alanlarında su bağlantısının bulunduğu ancak büro olarak kullanılan bağımsız bölümlerde su bağlantısının olmadığı ayrıca bu bölümlerde kullanılan elektrik için sayaç takılma maliyetlerinin elektrik tüketim bedellerine kıyasla oldukça yüksek olduğu ve teknik sorunların bulunduğu gerekçesiyle bu tür maliyetlerin topluca hesaplanarak ortak giderlere katılma payı olarak sivil toplum kuruluşlarından tahsil edildiği belirtilmiştir.

Ayrıca 04.04.2022 tarih ve 181 sayılı meclis kararı ile bir derneğe yapılan taşınmaz tahsisinin kamu yararı gözetilerek iş birliği protokolü çerçevesinde belirli bir ücret karşılığında yapıldığı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde, belediyelerin sivil toplum kuruluşları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilecekleri ifade edilmekle beraber taşınmaz tahsisi hakkında herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Aksine taşınmaz tahsisinin sadece kamu kurum ve kuruluşları arasında gerçekleştirilebileceği açıkça ifade edilmiştir.

İdarenin Abdullah Sevimçok Sivil Toplum ve İnivasyon Merkezinde (ASSİM) bulunan sivil toplum kuruluşlarının kura ile yerleştirildiği ve tahsis işlemi yapılmadığı ifade edilmiş olsa da bu kuruluşlarla yapılan herhangi bir kira sözleşmesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla taşınmazın bu şekilde kullandırılması tahsis niteliği taşımaktadır.

Ayrıca ortak kullanım alanlarındaki temizlik ve su giderleri için ortak giderlere katılma payı adı altında ücret alınmasının uygun olduğu ancak ortak kullanım niteliği oluşturmayan elektrik giderleri için elektrik sayacı takılarak ilgili kuruluşlarca bu giderlerin karşılanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz'i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi

Kamu İdaresine ait beş adet otopark ve üç adet büfenin işletme haklarının ihale yapılmaksızın spor kulübü derneğine devredildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin satım, kira, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlerinin bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde ise ihalelerde açıklık ve rekabetin

sağlanmasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinden de anlaşılacağı üzere belediyelerin gelir getirici nitelikteki işlerini, açıklık ve rekabet ilkelerini de sağlayacak şekilde 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale yolu ile yapmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 02.03.2022 tarih ve 130 sayılı Belediye Meclis Kararı ile ortak proje kapsamında mülkiyeti Kamu İdaresine ait beş adet otopark ve otoparklar içerisinde yer alan üç adet büfenin işletme haklarının, 2022 yılı için 60.000 TL kira bedeli karşılığında spor kulübü derneğine ihale yapılmaksızın devredildiği, 2023 yılında ise bu tutarın 103.386 TL olarak belirlendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, ortak hizmet ve işbirliği protokolu çerçevesinde devir işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

Son yıllarda taşınmazlar üzerinde oluşan enflasyonist etki ile taşınmaz değerlerinin hızla yükselmesi kira bedellerinin artmasında bir etken oluşturmaktadır. Ayrıca kamu idarelerine ait taşınmazların 2886 sayılı Kanunda yer alan usuller ile kiraya verilmesi rekabet ortamı oluşturacağından kira bedellerinin yükselmesini sağlayacaktır. Bu doğrultuda taşınmazların ihale yapılmaksızın devredilmesi rekabet ortamı sağlanmadığından İdare açısından bir gelir kaybı oluşturacaktır.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi tarafından, ilgili taşınmazların işletme hakkı devrinin 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ihale yolu ile yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Belediye Adına Tescil Edilmiş Taşıtlar ile Belediyenin Envanter Kayıtlarında Yer Alan Taşıtlar Arasında Uyumsuzluk Olması

Türkiye Noterler Birliğinden alınan İdare adına tescil edilmiş taşıtların listesi ile İdarenin taşıtlarına ilişkin envanter kayıtlarının uyuşmadığı görülmüştür.

İdarenin sahip olduğu taşıtlar diğer tüm taşıtlar gibi tescil edilmekte ve noter kayıtlarında yer almaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları ise sahibi oldukları taşıtları ayrıca envanter kayıtlarında tutmakta ve bu kayıtlar vesilesiyle kontrol ve denetim işlemlerini gerçekleştirmektedirler. Gerek noterlerin gerekse de idarelerin kendi bilgi sistemlerinde taşıtlar kayıt altına alındığından her iki kaydın birbiri ile tutarlı olması gerekmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesine göre; harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludurlar.

Yine aynı Yönetmelik'in "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde; kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları buldukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak, taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Diğer yandan adı geçen Yönetmelik'in "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde ise; kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı, sayımda bulunan miktar ile kayıtlı miktar arasında fark çıkması halinde, miktarlarında farklılık bulunan taşınırların sayımının bir kez daha yapılacağı, yine farklı çıkarsa bu miktarın "Fazla" veya "Noksan" sütununa kaydedileceği belirtilmektedir.

Mezkur mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, İdarenin taşınır varlıklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde yönetilmesi açısından; varlıklara ilişkin kayıt ve kontrolün sorumlularca sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi, sayım ve sayım sonrası işlemlerin düzenli yapılarak kayıtlı durum ile fiili durum arasındaki uyumun sağlanması önem arz etmektedir.

Türkiye Noterler Birliğinden alınan İdare adına tescil edilmiş taşıtların listesi ile İdarenin taşıtlarına ilişkin envanter kayıtlarının karşılaştırılması sonucunda 33 adet taşıtların idare adına tescilli olmasına rağmen İdarenin kayıtlarında bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

İdarenin envanter kayıtlarının fiili durumla uyumlu hale getirilmesi, tescil kayıtlarında yer alan taşıtların nerede olduğunun tespitinin yapılması ve akıbeti bilinmeyen taşıtlara ilişkin gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 18: Taşınır Kayıt ve İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Belediye taşınırlarının kayda alınması, yönetimi, kontrolü, planlanması, kişilere teslim edilmesi ve sayımı işlemlerinde aşağıda belirtilen hususlar görülmüştür:

a) Taşınır sayım işlemlerinin tam ve doğru yapılmaması sebebiyle taşınır kayıtları ile fiili durumun birbirine örtüşmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 12, 15, 22 ve 23 üncü maddelerinde belirtildiği şekilde satın alma yoluyla edinilen taşınırların giriş işlemlerinde, tüketim suretiyle çıkış işlemlerinde ve dayanıklı taşınırların kullanıma verilmesi durumunda Taşınır Kod Listesinde yer alan kodlarla taşınır işlem fişi ve/veya taşınır teslim belgesinin düzenlenmesi ve Yönetmeliğe uygun olarak kaydının tutulması gerekmektedir.

Yönetmelik'in "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32 nci maddesinde de;

"Kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımı yapılır.

...

(9) Kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenir. Cetvel, sayım kurulu ile taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanır. Bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgeleri, taşınır kayıt yetkilisinin yılsonu hesabını oluşturur."

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre taşınırların ilgili maddelere göre kayıtlara alınması ve çıkışının yapılması, taşınır kayıt yetkilisi değiştiğinde ve yılsonlarında da sayılması gerekmektedir. Bu sayımlar sonucunda Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenecek olup, bu cetvel ile yılsonuna ilişkin sayım tutanağı, Taşınır Mal Yönetim Hesabının bir parçasıdır. Dolayısıyla kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlanacak şekilde yılsonu sayımları

yapılmadan Taşınır Mal Yönetim Hesabı düzenlenemeyecektir.

İdare birimlerinde yapılan fiili/fiziki incelemelerde, sayım tutanaklarında yer alan bazı dayanıklı taşınırların tutanak sonrasına ait bir çıkış işlemi de olmamasına rağmen fiziki olarak yerinde olmadığı ve fiziken mevcut olan taşınırlardan kayıtlarda yer almayanların bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bu konuda gerekli kontroller yapılarak düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Yine tüketim malzemeleri açısından birimlerden alınan kayıtlarda yer alan taşınırlar ile sondaj usulü seçilerek fiilen ambarda bulunan taşınırların karşılaştırılması sonucunda kayıtlarda yer almadığı halde çok miktarda malzemenin depoda mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Belediyeye ait taşınırların giriş, çıkış işlemleri ile muhafaza edilmesi ve yönetilmesinde, Taşınır Mal Yönetmeliği'nde yer alan esas ve usullere uyulması gerekmektedir.

b) Dayanıklı taşınırlara sicil numarası verilmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Dayanıklı taşınırların numaralanması" başlıklı 36 ncı maddesinde;

" (1) Giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilir. Bu numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilir. Fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlem uygulanmaz.

(2) Sicil numarası üç grup rakamdan oluşur. Birinci grup rakam, taşınırın Dayanıklı Taşınırlar Defterinde ayrıntılı izlenmek üzere kaydedildiği taşınır kodundan; ikinci grup rakam, taşınırın giriş kaydedildiği yılın son iki rakamından; üçüncü grup rakam ise taşınıra verilen giriş sıra numarasından oluşur."

denilmiştir.

Bahsi geçen mevzuat hükmüne göre; dayanıklı taşınırlara, giriş kaydı yapıldığında numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma şeklinde bir sicil numarası verilmesi ve taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

İdarenin birimlerinde yapılan yerinde incelemelerde bazı taşınırlara sicil numarası verilmediği ve/veya bu numaranın taşınının üzerinde belirtilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bu konuda gerekli kontroller yapılarak düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; belirtilen Yönetmelik düzenlemesi gereği, dayanıklı taşınırlara sicil numarası verilmesi ve bu numaranın taşınının üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

c) Taşınır kayıtlarının harcama birimi bazında doğru veri üretmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınır kayıtları, her bir harcama birimi itibarıyla taşınır kayıt yetkilileri tarafından görevlerinden ayrılmalarında, yılsonlarında veya harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımları yapılarak kayıtlarla doğruluğu kontrol edilmeli ve taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır konsolide görevlilerince yapılan taşınır işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen belge ve cetvellerde kullanılmak üzere harcama birimi bazında ambarlara kod verilmelidir.

Harcama birimi bazında yapılan incelemede, harcama birimlerinin kullanımında olan bazı taşınırların fiilen mevcut olduğu ve taşınır kayıtlarında da yer aldığı ancak kayıtların kullanımında olan harcama biriminin değil başka bir harcama biriminin kayıtlarında görüldüğü bu nedenle harcama birimi bazında taşınır kayıtlarının sağlıklı ve doğru veri üretmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bu konuda gerekli kontroller yapılarak düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Taşınır Mal Yönetmeliği'nin yukarıda açıklanan ilgili maddelerine göre taşınır kayıtlarının fiilen kullanımları dikkate alınarak harcama birimi bazında, taşınır kayıtları ile fiili durumun uyumlu olmasının sağlanması gerekmektedir.

d) Ortak alanda yer alan dayanıklı taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10 uncu maddesinin birinci fıkrası (ç) bendinde: "*Dayanıklı Taşınırlar Listesi (Örnek: 8): Bu Liste, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere*

tahsis edilenler için düzenlenir. Bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmez. Liste, istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanır." denilerek ortak alandaki taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenleneceği belirtilmektedir.

Söz konusu Yönetmelik'in "Dayanıklı taşınırların kullanıma verilmesi" başlıklı 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında: "Taşınırlar; oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarına Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmek ve istek yapan birim yetkilisinin ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusunun imzası alınmak suretiyle verilir." denilerek taşınırların ortak alanlara kullanıma nasıl verileceği düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında; "... Ortak kullanım alanına tahsis edilen dayanıklı taşınırlarda meydana gelen kamu zararı ise zararın oluşmasında kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edilir." denilerek ortak alandaki taşınırlarla ilgili sorumluluk düzenlenmiştir.

Yapılan denetimde ortak alanlarda yer alan dayanıklı taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bu konuda gerekli kontroller yapılarak düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik maddelerine göre oda, büro, bölüm, geçit, atölye, salon gibi alanlar ortak alan olup, bu alanlara kod numarası verilerek buralara tahsis edilen taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi (Örnek: 8) düzenlenmelidir. Ortak alanlardaki taşınırlarla ilgili herhangi bir kamu zararı oluşması durumunda ise kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak; Taşınır Mal Yönetmeliği'nin yukarıda açıklanan ilgili maddelerine göre ortak alanlara kod numarası verilerek, bu alanlarda yer alan dayanıklı taşınırlar için dayanıklı taşınırlar listesi düzenlenmesi gerekmektedir.

e) Hurda işlemleri gerçekleştirilen bazı taşınırların taşınır işlem fişi ile çıkışları yapılmadığından kayıtlarda yer alması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10 uncu maddesinin birinci fıkrası (e) bendinde:

“Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı (Örnek: 10): Bu Tutanak, taşınırın kaybolma, çalınma ve fire gibi herhangi bir nedenle yok olması veya sayımda noksan çıkması; yıpranma, kırılma veya bozulma ya da teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya ayrılması ile canlı taşınırların ölmesi gibi nedenlerle kayıtlardan çıkarılmasını sağlamak amacıyla iki nüsha olarak düzenlenir. Tutanak, harcama yetkilisi tarafından görevlendirilecek en az üç kişiden oluşan komisyonca imzalanır ve harcama yetkilisi tarafından onaylanır. Tutanağın bir nüshası, çıkış kaydına esas olmak üzere düzenlenen Taşınır İşlem Fişine, ikinci nüshası muhasebe birimine gönderilecek Taşınır İşlem Fişine eklenir. Bu bent kapsamında kayıtlardan çıkarılan taşınırların miktarı, kayıtlı değeri, toplam tutarı ve çıkarılma nedenlerini gösteren rapor, kurumsal sınıflandırmanın III üncü ve IV üncü düzeyinde sınıflandırılan merkez harcama birimlerinde yetkilendirilen taşınır kayıt yetkilisi tarafından II nci düzey detay kodu itibarıyla sistemden alınarak, takip eden yılın ilk ayı içerisinde merkez harcama birimi yetkilisine, mali hizmetler birimince idare bazında alınacak konsolide rapor ise üst yöneticiye sunulur” denilerek kayıtlardan düşülecek taşınırlar için yapılması gereken işlemler açıklanmıştır.

Yapılan denetimde hurdaya ayrılarak kayıttan düşme tutanağı düzenlenen bazı taşınırların kayıtlardan çıkış işlemi gerçekleştirilmediği için halen kayıtlarda yer aldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bu konuda gerekli kontroller yapılarak düzeltici işlemlere başlanılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik maddesine göre söz konusu tutanak düzenlendikten ve harcama yetkilisi tarafından onaylandıktan sonra çıkış kaydına esas olmak üzere Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek bir nüshası da bu çıkış kaydına esas taşınır işlem fişine eklenmeli ve söz konusu taşınırın kayıtlardan çıkışı gerçekleştirilmelidir.

Sonuç olarak; kayıttan düşümü için tutanak düzenlenen taşınırların taşınır işlem fişi ile de çıkışları yapılarak Yönetmelikte takip edilmesi gereken sürecin tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 19: Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Hizmet Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması

Kamu İdaresince doğrudan temin yöntemi ile yapılan konaklama hizmet alımları ve avans verme suretiyle gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında piyasa fiyat araştırmasının

yapılmadığı görülmüştür.

Belediyelerin mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinin ihaleleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında yürütülmektedir. Bu Kanun'un "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesi ile; bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulü olduğu ifade edildikten sonra diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği belirtilmiş olup, idarelerin saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Kanun'un 22'nci maddesinde yer alan doğrudan temin usulü ile ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve Kanun'da belirtilen yeterlik kriterleri gibi zorunluluklar aranmaksızın, ihale yetkililerince görevlendirilen kişi ya da kişilerce piyasada fiyat araştırması yapılarak kamu ihtiyaçlarının giderilmesine imkân tanınmıştır.

Aynı maddenin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2023 yılı için 431.810 TL'yi, diğer idareler için 143.845 TL' yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımların ilan yapılmaksızın, teminat alınmaksızın ve ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların doğrudan teminle karşılanabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; doğrudan teminle yapılan konaklama hizmet alımları ve avans suretiyle gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında piyasa fiyat araştırmasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, doğrudan temin ile yapılan alımlarda ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa araştırması yapılarak ihtiyacın en uygun şekilde temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanındaki ambalaj atıklarının toplanması,

taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyaz; ilgili bütün hizmetler sonuçları itibariyle gelir getirici faaliyetler olmasına rağmen, bir sözleşme ile çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya ihalesiz devredildiği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda, atıkların üretiminin ve zararlarının önlenmesi veya azaltılması ile atıkların geri kazanılması ve geri kazanılabilen atıkların kaynağında ayrı toplanmasının esas olduğu; atık yönetim plânlarının hazırlanmasına ilişkin esasların, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Kanun gereği çıkarılan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nde de atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmeleri ve maliyetlerin karşılanması konularında 2872 sayılı Kanun'a benzer düzenlemeler yapılmıştır. Mezkur Yönetmelik'te, ambalaj atıklarının ayrı toplanmasından, 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri ve 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi kapsamında belediyelerin sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Buna göre belediyeler, ambalaj atıklarının ayrı toplanması için mevzuatında yer alan hususlara uygun olarak toplama sistemini kurmakla, ambalaj atığı üreticileri tarafından toplama sistemine verilen ambalaj atıklarını ayrı toplamakla veya toplattırmakla; ambalaj atıklarının yönetimi için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, kurduğu tesislere çevre lisanslı almak/aldırmakla veya bu faaliyeti çevre lisanslı toplama-ayırma tesisleri ile gerçekleştirmekle; ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

Diğer yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmış ve belirtilen hizmetin Danıştayın görüşü ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği belirtilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre de kira; taşınır ve taşınmaz malların ve hakların kiralanması veya kiraya verilmesi anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetlerin sonuçları itibariyle gelir getirici faaliyetler olduğu kabul edilmelidir. Çünkü bahsedilen işlemlerden sonra, ambalaj atıklarının lisanslı geri dönüşüm tesislerine satışı

yapılmaktadır. Bu nedenle, mevzuatında imtiyaz olarak belediyelere verilen bir hakkın işletilmek üzere gerçek veya tüzel kişilere devredilmesi belli usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır. Dolayısıyla, bahsi geçen imtiyazın devredilmesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre olabilecektir.

Yapılan incelemede; ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyazın çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya 01.08.2021 işe başlama tarihli 5 yıllık sözleşme ile ilk yıl 280.000,00 TL bedelle ve her yıl bir önceki yılın Tüfe oranında artırılması karşılığında ihalesiz olarak devredildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında özetle; ambalaj atıklarının toplanması ve taşınması işi için her sözleşme döneminde hazırlanan sözleşme ve teknik şartnamenin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında lisans alan, Antalya ili sınırları içerisinde faaliyette bulunan tüm toplama, ayırma tesislerine gönderilerek rekabet ortamının oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu sözleşme ve teknik şartnamenin ilgili firmalara gönderilmesi, işin 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun yapıldığı anlamına gelmemektedir. Çevre lisanslı kuruluşlar, topladıkları ambalaj atığını değerlendirmekte ve devredilen imtiyazın gelir getirici özelliğinden yararlanmış olmaktadır. Dolayısıyla imtiyaz olarak belediyelere verilen bir hakkın işletilmek üzere devredilmesinin usul ve yöntemleri 2886 sayılı Kanun ile belirlenmiş olup, mevzuat hükümleri gereğince rekabet ortamı ihale yöntemi ile oluşturulmalıdır.

Söz konusu imtiyazın, gelir getirici özellikte olması nedeniyle, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale edilerek devredilmesi/kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2023 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10 unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; "Bu Kanunun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde

---

yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 1.439.543 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810 TL'yi, diğer idarelerin 143.845 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

Üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımlarında, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere

bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2023 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödenegin % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	382.618.597,92	38.261.859,79	80.949.932,19	42.688.072,4	21,15

Kamu idaresi cevabında, kanuni limitlerin aşılması için gerekli özenin gösterileceği aksi halde Kamu İhale Kurumundan gerekli izinlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından 2023 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal alımlarında, bütçeye bu amaçla konulan ödeneğin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması hususu, 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 22: Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması

Kamu İdaresince bankalar aracılığıyla (banka kartı/nakit ve kredi kartı) gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, mevzuatta ön görülen süreleri aşarak kurum hesaplarına aktarıldığı görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve Kullanılacak Araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının, kamu kurumları adına tahsil ettikleri tutarları anlaşma yaptıkları yurt içinde yerleşik bankalarda ilgili kamu kurumu adına açılacak hesaplara işlem yapılan gün içerisinde aktarmak zorunda oldukları, tahsilat tutarlarının özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla takip eden iş günü içinde, yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; banka ile yapılan protokolde tahsilatların Kurum hesaplarına

aktarma süreleri; elektronik yöntemle yapılan tahsilatlarda tahsilatı izleyen 1 iş günü, banko önü tahsilatlarda tahsilatı izleyen 4 iş günü olarak belirlendiği görülmüş olup ilgili hesapların incelenmesi sonucunda tahsilatların 4 ile 7 gün içinde Kurum hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca kredi kartı tahsilatlarından toplanan tutarların kamu bankası tarafından tahsilatı takip eden 35'inci günün sonunda blokesinin kaldırılarak İdarenin kullanımına açıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bankalar aracılığı ile yapılan tahsilatların Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğinde belirtilen süreler içerisinde Kurum hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 23: Belediye Alacaklarının Zamanaşımına Uğratılması

İdarenin ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi, emlak vergisi gibi vergi alacakları ile idari para cezalarının büyük bir bölümü oluşturan zabıta ve imar para cezalarının içinde yer aldığı alacaklarının, 1994-2018 yıllarına ait toplam 86.834.101,42 TL tutarındaki kısmının zamanaşımına uğratıldığı ve idare tarafından buna sebebiyet veren kişilere bu tutarların rücu edilmediği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (f) bendinde, belediye başkanı, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60'ıncı maddesinin (e) bendinde ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarını takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Buna göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili olanlar belediye başkanı ile mali hizmetler birimidir.

Zamanaşımı, bir davanın açılması veya bir hükmün yerine getirilmesi için kanunen belli olan sürelerin geçmesi; alacağın doğumunu takip eden ve kanunla belirlenmiş süre içinde alacaklının alacağını istememesi ya da alacağını tahsil etmek için borçluyu dava etmemesi nedeniyle alacak hakkını isteme ve dava açma hakkının ortadan kalkması şeklinde tanımlanabilir.

Vergi alacaklarına ilişkin zamanaşımı hükümleri özel olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da (AATUHK) düzenlenmiştir. Vergi hukukunda zamanaşımı, sürenin geçmesi nedeniyle vergi alacağının ortadan kalkmasını ifade etmektedir. Bu durum devletin vergi alma yetkisini sınırlandırmakta ve vergi alacağını tahsil etmesini engellemektedir. Vergi alacaklısı olan kamu idaresi kanunların belirlediği süreler içinde vergiyi tahakkuk ettirmediği ya da tahsil etmediği takdirde, artık bu işlemleri yapma olanağını ve yetkisini kaybetmektedir.

Zamanaşımına uğramış vergi ancak mükellef tarafından rızaen ödenebilir. Böyle bir vergiyi idarenin talep etme yetkisi bulunmamaktadır. Ancak zamanaşımı süresinin kesilmesi veya durması hallerinde ise bu süre ilgisine göre ya yeniden başlamakta ya da kaldığı yerden devam etmektedir. AATUHK' nin tahsilat zamanaşımını düzenleyen 102'nci maddesinde; amme alacağının, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrayacağı ve zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemelerin kabul olunacağı yönündeki düzenleme de bunu ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 98 ve 102'nci maddelerinde yer alan atıflar ile AATUHK' nin 1'inci maddesindeki hükümler çerçevesinde; belediyelerin alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerini VUK, takip ve tahsil işlemlerini ise AATUHK hükümleri doğrultusunda yapmak zorunda olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu alacakları için genel tahsil zamanaşımı süresi 5 yıl olmakla birlikte idari para cezalarında zamanaşımına ilişkin hükümler saklıdır. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Yerine getirme zamanaşımı" başlıklı 21'inci maddesinde, idari para cezalarında tutar esas alınarak zamanaşımı süreleri 3, 4, 5 ve 7 yıl olarak belirlenmiştir.

Ancak AATUHK' nin 106'ncı maddesi kapsamında yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve VUK kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar olan tutarlar, terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilecektir.

Ayrıca VUK' un mükerrer 115'inci maddesi kapsamında ikmalen, re 'sen veya idarece tarh edilen vergi ve bunlara ilişkin cezaların toplam tutarının 2023 yılı için 129 TL, 2024 yılı için 200 TL'yi aşmaması halinde de tahakkukundan vazgeçilebilecektir.

İdari para cezalarının AATUHK kapsamında takip edilen bir amme alacağı olmasından

dolayı bu Kanun'un 103 ve 104'üncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen haller ile tahsil zamanaşımının işlememesi hallerinin ayrıca dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, idari para cezalarına ilişkin zamanaşımı sürelerinin kesilmesi veya işlememesine ilişkin hususların tespitinde 5326 sayılı Kanun ile AATUHK hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Usulüne uygun muhatabına tebliğ edilerek kesinleşen idari para cezalarının, tebliğin kesinleştiği yılı takip eden takvim yılının birinci gününden başlamak üzere, 5326 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinde düzenlenen sürelerde malvarlığı araştırmaları yapıp adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç veya taşınmaz varlık tespit edilen yükümlülerin taşınır varlıkları hakkında satış işlemlerine başlanması, haczedilen gayrimenkullerin satış işlemine başlanması için ise satış komisyonları kurulması gerekmektedir. Ancak usulüne uygun muhatabına tebliğ edilerek kesinleşen idari para cezalarının kanunda belirlenmiş sürelerde tahsil edilmediği veya tahsil edilemeyeceği kesinleşen ve yükümlüsünün yapılan mal varlığı araştırmaları sonucu herhangi bir mal varlığı tespit edilemeyen yükümlüler hakkında aciz vesikası düzenlenmelidir.

Zamanaşımın bir kamu zararı olduğu dikkate alındığına; Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" bölümünün 129/5 maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesi ile "Kişilerin uğradıkları zararlar" başlıklı 13'üncü maddesi, Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9, 10 ve 11'inci maddelerinde sırasıyla yer alan "Amirlerin Sorumlulukları", "Zararların Takibi ve Yapılacak İşlemler" ve "İdarenin Rücu Hakkı" başlıklı maddeleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; herhangi bir kamu görevlisinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır. Memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.

Zamanaşımına uğratılan alacaklarda ortaya çıkabilecek diğer önemli bir husus ise şudur: Zamanaşımına uğradıktan sonra idarece talep edilecek bu alacaklar, kişiler tarafından dava konusu edilebilecek ancak süresi geçtiği için idare bu davaları büyük olasılıkla kaybedecektir.

Dolayısıyla kaybedilen bu davalar ile ilgili olarak İdare bu kez “vekâlet ücreti”, “yargılama gideri”, “harçlar” ve “dosyada yapılan diğer masraflar” gibi kalemleri ayrıca ödemek zorunda kalacaktır. Zamanaşımına uğramış bir borcun eksik borç haline dönüşeceği dolayısıyla borçlunun sadece kendi isteğiyle borcunu ifa ettiği zaman, borcun tahsil edilebileceği unutulmamalıdır.

Yapılan denetimlerde; İdarenin mali hizmetler biriminden o idaredeki tüm mükelleflerin sicil dosyaları istenmiştir. Zaman aralığı olarak 2000-2018 yılsonu esas alınarak idarenin tüm gelir kalemleri içerisinde zamanaşımına uğramış alacağı olup olmadığı kontrol edilmiştir. Tutarlara hatalı olduğu düşünülen tahakkuklar (gerçek kişiler için kimlik bilgileri belli olmayan, sicil dosyaları eksik olan vb.) dahil edilmemiştir. İcra birimlerinde takipte gözüken alacakların zamanaşımına uğramadığı varsayılmıştır. Yapılandırma kapsamındaki amme alacaklarının zamanaşımına uğramadığı varsayılarak rakamlara dahil edilmemiştir. Zamanaşımını kesen ve durduran haller de bu tutarlara dahil edilmemiştir. Ayrıca İdarenin parasal sınırlar çerçevesinde yapabileceği terkinleri yapmadığı görülmüştür. Dolayısıyla tespit edilen zamanaşımı tutarlarında bu anlamda bir miktar değişiklik olabilecektir.

Belediye cevabında; 1994 – 2018 yılları arasında mükellef sicil dosyaları bazında yapılan zamanaşımına uğramış toplam 86.834.101,42 TL’lik amme alacağının tahsili için kapsamlı bir tarama işleminin yapılması zaruretinin doğduğunu; bu kapsamda Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde 10 kişilik bir tarama ekibinin oluşturulduğunu; bu ekip tarafından mükelleflerin tek tek incelenerek mevzuat kapsamında yapılması gereken tüm işlemlerin etkin bir şekilde yerine getirileceğini; Gelir İdaresi Başkanlığı, Tapu Müdürlüğü v.b. diğer kurum bilgilerinin yanında müdürlük arşivi ile dijital tüm verilerin bir bütün içerisinde ele alınarak işlemlerin sonuçlandırılacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; 1994 – 2018 yılları arasında mükellef sicil dosyaları bazında yapılan denetimlerde zamanaşımına uğramış toplam 86.834.101,42 TL’lik amme alacağının olduğu tespit edilmiş ancak bu alacakların takibinin yapılmadığı ve buna sebebiyet veren sorumlular hakkında İdarenin rücu hakkını kullanmadığı görülmüştür.

BULGU 24: İlanen Tebliğe İlişkin Hatalı Uygulamalar Bulunması

Kamu İdaresinde ilanen tebliğe ilişkin usullere uyulmadığı görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun (VUK) 103’üncü maddesine göre tebliğin ilanla yapılacağı haller sayma suretiyle belirlenmiştir. Buna göre, muhatabın adresi hiç bilinmezse,

muhatapın bilinen adresi yanlış veya değişmiş olur ve bu yüzden gönderilmiş olan mektup geri gelirse, başkaca sebeplerden dolayı posta ile tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa, yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa ve muhatapın geçici olarak bilinen adresinden ayrıldığı tespit edildiği durumda iki defa tebligat yapılamazsa ilan tebliğ yoluna gidilebilir.

Ancak yapılan incelemelerde, İdare tarafından bu şartlar gerçekleşmeden ilan tebliğ yoluna gidildiği tespit edilmiştir.

Örneğin; muhatapın tebellüğden imtina ettiği, işyeri adresinde tebliğ yapılacak olanların bu adresinde bulunmadığı veya tebliğ yapılacak kişinin adresinde bulunmadığı gibi durumlarda veya zamanaşımını durdurmak için toplu olarak genellikle yılsonlarında ilan tebliğ çıkıldığı görülmüştür.

Belediye cevabında; ilan tebliğ işlemlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 103'üncü maddesi hükümlerine uyularak yapılacağını ifade etmiştir.

Bu usul VUK hükümlerine aykırı olup idarelerin tebligata ilişkin bu işlemlerinin iptali için mükellefler tarafından mahkemelere başvurulması durumunda idarenin davayı kaybetmesine yol açacaktır. Bunun sonucunda ise hem idare alacağı tehlikeye düşecek, hem de mahkeme masrafi ödenmek durumunda kalınabilecektir. Dolayısıyla vergileme sürecine ilişkin usul hükümlerine özenle riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 25: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerinin, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı almadan faaliyette bulunduğu ve bu nedenle İdarenin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmektedir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamındaki iş yerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatının alması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Antalya Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgi ve belgelere göre, Belediye sınırları içerisinde kurumlar vergisi mükellefi olarak faaliyette bulunan iş yerlerinin toplam sayısı 16.799'dur. Bu veriler üzerinden İdarenin Zabıta Müdürlüğü tarafından 6261 adet iş yeri hakkında yapılan kontrollerde 305 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiği; buna bağlı olarak da İdarenin, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı geliri kaybına uğradığı tespit edilmiştir.,

Kamu idaresi cevabında, Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde yer alan işyerleri hakkında Zabıta Müdürlüğüne gerekli denetim ve kontrollerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanındaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunup bulunmadığının takibinin sağlanması ve ruhsatsız iş yerlerinin tespiti halinde mevzuatta belirtilen müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 26: Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması

Kamu İdaresinin tasarrufunda bulunan yol ve meydan gibi genel hizmetlere ayrılmış alanların uzun sürelerle işgalinden ecrimisil yerine işgal harcı alındığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 52'nci maddesine göre; belediye sınırları içinde bulunan ve maddede sayılan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi işgal harcına tabidir. Kanun'da işgal harcı alınması için işgalin geçici olması gerektiği vurgulanmıştır. İşgal harcı uygulaması, sınırları çok belirli, ancak belli şartlarda başvuru ve geçici işgallerde uygulanan bir usuldür. İşgal harcında esas olan işgal durumunun geçici olması, kiralamada olduğu gibi uzun vadeli kullanıma dönüşmemesidir. Bu nedenle geçici bir süre için işgal konusu olmayan, belediye tasarrufundaki yol, park, yeşil alan, otopark gibi alanların uzun süre kullandırılması işgal harcının konusuna girmemektedir.

Taşınmazların idarenin izni olmaksızın işgali kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre idarenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden ecrimisil alınması gerekmektedir. Aynı maddede ecrimisil talep edilebilmesi için, idarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve füzuli şağilin kusurunun

aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, fuzuli şağilin tahliyesi ve kamu malını haksız olarak işgal etmesi nedeniyle işgal süresince ecrimisil alınması mevzuat gereğidir. Ancak bu durum, kamu mallarının sürekli ecrimisil alınarak idare edilebileceği, ecrimisilin kira niteliğine dönüştürülebileceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Ecrimisil hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı ilgiliden alınan bir tazminattır. Kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmaza yönelik olarak ecrimisil alarak işgalin devamına müsaade edilmemeli, kamu malının boşaltılmasına yönelik mevzuat uygulanmalıdır.

Yapılan incelemede; 31.12.2023 tarihi itibarıyla Kamu İdaresinin tasarrufunda bulunan 154 adet yol ve meydan benzeri genel hizmetlere ayrılmış alanların uzun sürelerle işgali üzerine ecrimisil alınması gerekirken bazı alanlardan işgal harcı alındığı tespit edilmiştir.

Söz konusu taşınmazların işgalinden mevzuat hükümlerine göre tespit ve takdir edilecek ecrimisilin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 27: Re'sen Vergi Tarhı Yapılmaması ve Takdir Komisyonu Kurulmaması

Belediyede takdir komisyonu olmadığı için re'sen vergi tarhiyatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'ndaki beyanname üzerinden alınan vergilerde, vergi beyannamesinin kanuni süresi geçtiği halde verilmediği, kanuni veya ek süreler içinde verilmekle beraber beyannameye vergi matrahına ilişkin bilgilerin gösterilmediği durumlarda belediyelerin re'sen vergi tarhı yapmaları gerekmektedir. Ancak uygulamada idarenin re'sen vergi tarhı yapmadığı görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 30'uncu maddesinde; "*Re'sen vergi tarhı, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine imkan bulunmayan hallerde takdir komisyonları tarafından takdir edilen veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca düzenlenmiş vergi inceleme raporlarında belirtilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh olunmasıdır. İnceleme raporunda bu maddeye göre belirlenen matrah veya matrah farkı resen takdir olunmuş sayılır.*" denilmektedir.

Belediyelerin VUK'a göre re'sen tarhiyat yapabilmesi oldukça zordur. Çünkü belediyelerin vergi inceleme yetkisi yoktur. Vergi inceleme yetkisine sahip olan Vergi Denetim Kurulu ise iş yükü dolayısıyla belediye gelirleri konusunda vergi incelemesi yapamamaktadır. Bu nedenle belediyelerin re'sen vergi tarhı yapabilmeleri için “*takdir komisyonu*” kurmalarından başka bir yöntem bulunmamaktadır.

Kanuni süresi geçtiği halde beyanname vermeyen mükellefler, belediyenin yoklama memurları tarafından saha çalışması sırasında tespit edilmektedir. Yoklama memurları, bu mükellefleri bilgilendirmekte ve beyanname verilmesi gerektiğini anlatmakta ancak buna rağmen bazı mükellefler tarafından beyanname verilmeyebilmektedir. Çünkü uygulamada bazı belediyelerin bu mükelleflere idarece tarh yaptığı görülürken, bazı belediyelerce herhangi bir işlem yapılmadığı görülmektedir. İlk durumda mükellef dava yoluyla vergiyi kaldırırken, ikinci durumda hiçbir işlem yapmadan vergiden kurtulmaktadır.

Belediyenin VUK'a göre re'sen tarhiyat yapabilmesi için “*takdir komisyonu*” kurması gerekmektedir. Ancak yapılan incelemede İdarenin takdir komisyonu kurmadığı tespit edilmiştir.

Bu durum, belediye gelirleri ile ilgili olarak verginin tahakkukunda ciddi eksiklikler oluşmaktadır. Özellikle tahakkuk işlemi dahi yapılmadan mükelleflere doğrudan ödeme emri gönderilmesi hatalı bir uygulamadır.

Belediye cevabında; Takdir Komisyonu kurularak Belediyenin re'sen tarhiyat yönteminin işler hale getirileceği ifade edilmiştir.

Dolayısıyla Belediyenin re'sen tarhiyat yöntemini işler hale getirmesi ve takdir komisyonunu kurması gerekmektedir.

BULGU 28: Taksi Duraklarından Herhangi Bir Kira Geliri veya Ecrimisil Alınmaması

İdarenin tasarrufu altında bulunan yerlerdeki taksi duraklarının ihalesiz olarak ve herhangi bir ecrimisil tahakkuk ve tahsilatı yapılmaksızın kullandırıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi ile taksi durak yerlerinin tespiti, işletilmesi, işlettirilmesi ve kiraya verilmesi yetkisi belediyelere verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin kira işlemlerinin 2886 sayılı Kanuna tabi olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde 2886 sayılı Kanunun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun' un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde; özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların gerçek veya tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden idarece oluşturulacak komisyonca tespit edilen ecrimisilin isteneceği, ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde on beş indirim uygulanacağı, rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede belediyenin tasarrufu altında bulunan yerlerdeki 86 adet taksi durağının ihalesiz olarak kullanıldığı, karşılığında herhangi bir kira geliri veya ecrimisil geliri elde edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediyenin tasarrufu altında bulunan taşınmazları için 2886 sayılı Kanunda yer alan ihale yöntemleri ile ihale edilerek kira geliri elde edilmesi, kira süresi sonundaki işgal durumunda ise fuzuli şagilden ecrimisil geliri elde edilmesi gerekmektedir.

BULGU 29: Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde 2023 yılı ulusal bayram gününde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin çalışma yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Konu" başlıklı 58'inci maddesinde; ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesinin tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına tabi olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mükellef" başlıklı 59'uncu maddesinde harcın mükellefinin, kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzelkişi olduğu, "Harcın tarifesi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise harcın tutarının işin mahiyetine göre Kanun'da belirtilen sınırlar dahilinde

96'ncı madde uyarınca tespit edileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde ulusal bayram olan 29 Ekim günü özel işyerlerinin kapanmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca ulusal bayram olan 29 Ekim gününde çalışmalarına izin verilen işyeri mükelleflerinin, tatil günlerinde çalışma ruhsat harcını 2464 sayılı Kanun'un "Mükellefiyet dönemi ve harcın ödenmesi" başlıklı 61'inci maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde İdareye ödemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarece, ulusal bayram günlerinde çalışan iş yerlerinin tespitine ve söz konusu günlerde çalışan/çalışmak isteyen iş yerlerinden tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin herhangi bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının mükellefi olan Cumhuriyet Bayramında çalışan iş yerlerinin tespitinin yapılarak bu harcın takip ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 30: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Kamu idaresi ile yetkili sendika arasında imzanan sosyal denge sözleşmesinde konusu dışında hükümler yer aldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile

belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede ayrıca mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinde ise; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarının en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'si olduğu belirtilmiş olup sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, belediye başkanı ile sendika temsilcisi, sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda tespit etmek üzere yetkilendirilmiş olduğundan Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayan sosyal denge tazminatı sözleşmesinin, toplu sözleşme gibi değerlendirilmesi ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler konulması mümkün değildir.

Yapılan incelemede; söz konusu Sözleşmenin; "Diğer Haklar ve Ücretli İzinler" başlıklı 21'inci maddesinde;

"a) Sözleşmeden yaralanan belediye çalışanlarının ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uyguladığı ilgili merciler tarafından tespit edildiği durumlarda; söz konusu çalışanın sözleşme hükümlerinde yer alan mali ve sosyal yardımlardan elde ettikleri elinden alınarak, bunlar çalışanın eşine ödenir.

b) 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde kadın çalışanlar ücretli izinli sayılırlar. Görevin gerektirdiği şartlar nedeniyle izin kullanamayan kadın çalışana sonraki günlerin birinde izinli sayılırlar.

c) Engelliler haftasında, engelli personele 1 (Bir) gün ücretli izin verilir." hükümlerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Sözleşmede yer alan söz konusu düzenlemeler sosyal denge tazminatının uygulanmasına ilişkin olmayıp 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

İmzalanacak sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatı sözleşmelerinde, sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 31: Ön Ödeme İşlemlerinde Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından harcama yetkilisi mutemetlerine yapılan ödemelerin kredi olarak adlandırıldığı, bu sayede avans sınırının aşıldığı, ancak krediler için ilgili mevzuatta öngörülen usullere uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön Ödeme" başlıklı 35'inci maddesinin birinci fıkrasında; bu Kanun'a tabi idarelerde avans verilmesinin şartları belirtilmiş ve verilecek avansın üst sınırlarının Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterileceği hükme bağlanmıştır.

2023 yılı Merkezî Bütçe Kanunu'na ekli "Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal ve Diğer Sınırlara Ait- İ Cetveli"nde 5018 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde belirtilen ön ödeme için; yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için illerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde 3.820 TL üst sınır belirlenmiştir.

21.01.2006 tarihli ve 26056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ön Ödeme Şekilleri ve Uygulaması" başlıklı 5'inci maddesinde; ön ödeme, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarında öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans verilmek veya kredi açılmak suretiyle yapılabileceği belirtilerek kredinin, mutemetler adına banka veya aynı idareye hizmet veren muhasebe birimi nezdinde açtırabileceği ve mutemetlerin imza örneği, nezdinde kredi açılan banka veya muhasebe birimine gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in "Açılan Kredilerin İlgililere Ödenmesi" başlıklı 8'inci maddesinde ise, nezdinde mutemet adına kredi açılan banka veya muhasebe biriminin, mutemedin vereceği kredi ödeme talimatında gösterilen yere veya alacaklıya doğrudan ödeme

yapacağı ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 55 Sıra Numaralı Genel Tebliği'nin "Ön Ödeme Uygulaması" başlıklı 5'inci maddesinde ön ödeme; harcama yetkilisi mutemetlerine avans verilmesi ile 8/12/2016 tarihli ve 29912 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Genel Tebliğinde belirtilen kamu sermayeli banka, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. (PTT) veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılması suretiyle yapılacağı ifade edilmiş olup harcama yetkilisi tarafından kredi şeklinde ön ödeme yapılması uygun görülen giderler ile avans sınırlarını aşan giderler için banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde kredi açılabileceği ve kredi mutemede nakden verilmeyeceği veya mutemedin şahsi hesabına aktarılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin devamında harcama yetkilisi mutemedince, mal veya hizmet satın alınan kişi veya kuruluşa ödeme yapılmak üzere, adına kredi açılan banka, PTT veya muhasebe birimine hitaben Kredi Ödeme Talimatı düzenlenip, Banka, PTT veya muhasebe birimince, kredi ödeme talimatında belirtilen tutarın hak sahibine ödeneceği ifade edilmiştir.

Bununla birlikte Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160-İş Avans ve Krediler Hesabı'na ilişkin "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 125'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; mutemetler için tespit olunan avans sınırlarını aşan giderler için, yeterli ödeneği bulunmak koşulu ile dairesinin göstereceği lüzum üzerine mutemetler adına herhangi bir banka veya muhasebe birimi nezdinde kredi açtırılabileceği, açılacak krediler için dairesince düzenlenecek "muhasebe işlem fişi" ne; yapılacak hizmetin niteliği, açılması istenilen kredinin tutarı, bütçe tertibi, hangi banka nezdinde ve kimin adına açılacağına ilişkin açıklamalar ile mutemedin tatbik imzasını gösterir dairesince onaylı iki adet sirküler bağlanarak muhasebe yetkilisine verileceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin devamında ise işin niteliğine, toplu veya ayrıntılı oluşuna göre mutemede imza karşılığında yeteri kadar kredi ödeme emrinin verileceği, verilen kredi ödeme emrinin yaprak sayısı ile numaraları, nezdinde kredi açılan bankaya bildirileceği ve mutemedin imza sirkülerinden biri gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde özetle; büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde avans üst sınırının 3.820 TL olduğu, bu sınırı aşan giderler için kredi verilebileceği, söz konusu kredinin mutemetler adına banka, PTT veya muhasebe birimi nezdinde açtırılabileceği, kredinin mutemede nakden verilmeyeceği veya mutemedin şahsi hesabına aktarılmayacağı, harcama yetkilisi mutemedince, mal veya hizmet satın alınan kişi veya kuruluşa ödeme yapılmak üzere, adına kredi açılan banka, PTT veya muhasebe birimine hitaben "kredi ödeme talimatı" düzenleneceği ve banka, PTT veya

muhasabe birimince kredi ödeme talimatında belirtilen tutarın hak sahibine ödeneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; 2023 yılı içerisinde gerçekleşen 96 adet avans işleminde avans üst sınırına uyulmadığı, bu avanslar için harcama yetkilisi mutemetleri adına banka, PTT veya muhasabe birimi nezdinde kredi açılmadığı, onun yerine avanslarda olduğu gibi doğrudan mutemete ödeme yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu ödemeler kredi olarak adlandırılarak hem 1 aylık mahsup süresi yerine 3 aylık mahsup süresine tabi tutulmuş hem de avans sınırı aşılmıştır.

Avans sınırını aşan giderler için harcama yetkilisi mutemeti adına banka, PTT veya muhasabe birimi nezdinde kredi açılmalı, doğrudan mutemede ödeme yapılamamalı, mal veya hizmet alındıkça mutemetlerce kredi ödeme emri düzenlemeli ve nezdinde kredi açılan birim tarafından kredi ödeme talimatında belirtilen tutar doğrudan hak sahibine ödenmelidir. Ayrıca adına kredi açılan mutemet, krediden kendi adına kredi ödeme emri düzenleyip para alamayacağı hususu muhasabe yetkilince nezdinde kredi açılan bankaya bir yazı ile bildirilmelidir.

Kredi şeklinde yapılacak ön ödemeler için ilgili mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uyulması gerekmektedir.

BULGU 32: Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi

5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediye meclisine verilmiş olan ücret tarifesi belirleme yetkisinin belediye meclisince belediye başkanına devredildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Meclisi" başlıklı 17'nci maddesinde; belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluştuğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunu'nun "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (f) bendinde; kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme yetkisi belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme yetkisinin açıkça belediye meclisine verildiği

anlaşılmaktadır. Bu yetkinin devredilebileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmaması sebebiyle bahse konu yetkinin devri mümkün bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede; İşletme ve İştirakler Müdürlüğü'nün Sosyal ve İktisadi İşletmesi kapsamındaki tüm tesislerde uygulanmakta olan fiyat listesini belirleme yetkisinin 18.10.2022 tarih ve 359 sayılı meclis kararıyla belediye başkanına devredildiği tespit edilmiştir. Akabinde, belediye meclisi tarafından verilen bu yetki, belediye başkanınca 03.01.2023 tarihinde belediye başkan yardımcısına devredilmiştir. İlgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirleme yetkisi açıkça belediye meclisine ait olduğu halde yıl içerisinde beş kez güncellenen fiyat listesinin belediye başkan yardımcısı oluru ile değiştirildiği görülmüştür.

Kanun'da açıkça belediye meclisine verilmiş olan ücret tarifelerini belirleme yetkisinin belediye meclisince kullanılması ve yetki devrine konu edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 33: Kanun Gereğince Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Konukevlerinin Açılmaması

Kanun hükümlerine göre idare tarafından kadınlar ve çocuklar için açılması zorunlu konukevinin açılmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14 üncü maddesinin a bendine göre; büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır.

Kadın konukevleri, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Kadın konukevlerinden hizmet alan kadınların durumlarının, aileleri ya da eşleri ile olan anlaşmazlıklarının incelenmesi ve sorunlarının giderilmesine yönelik mesleki çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu kadın ve beraberindeki çocuklarına doğrudan ya da ilgili kurumlara yönlendirmek suretiyle güvenlik, danışmanlık, tıbbi destek, geçici maddi yardım, kreş, mesleki eğitim kursu, grup çalışmaları, sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler vb. alanlarda destek sunulmaktadır.

Bu kapsamda yapılan inceleme sonucunda İdarenin açmış olduğu herhangi bir konukevi bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Belediyelerin önleyici ve koruyucu hizmetler kapsamında mağdur kadın ve çocuklara yönelik desteklerin artırılmasında etkin rol oynaması gerekmektedir.

BULGU 34: Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılmaması

Kamu İdaresine ait sosyal tesislerin bakım onarım giderleri için sosyal tesis gelirlerinden ayrılması gereken payların ayrılmadığı görülmüştür.

07.07.2017 tarih ve 30117 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2017-6 sayılı Kamu Sosyal Tesislerinin İşletilmesine İlişkin Tebliğ’in “Tesislerin İşletilmesi” başlıklı 5’inci maddesinde; kapsam dahilindeki idarelerin Tebliğ’in amacı doğrultusundaki tedbirleri almakla yükümlü oldukları, sosyal tesislerin bakım ve onarımlarının yaptırılabilmesini sağlamak amacıyla bu tesislerden yıl içinde elde edilen gelirlerin brüt tutarının %5’inden az olmamak üzere ayrılacak tutarların ayrı bir hesapta tutularak söz konusu ihtiyaçlar için harcanması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Tebliğ’de belirtildiği üzere sosyal tesislerin brüt gelirlerinden, yine sosyal tesislerde yapılacak bakım ve onarımlar için pay ayrılması gerekmesine rağmen, Kamu İdaresi bünyesinde bulunan sosyal tesisler için söz konusu payın ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Sosyal tesislerin anılan düzenleme gereği etkin bir şekilde yönetilebilmesi için, Kamu İdaresi tarafından bahsi geçen payların ayrılması ve ayrı bir hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus "Banka Hesapları Arasındaki Para Aktarımlarının Muhasebeleştirilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın Kullanılmaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus "Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Azami Sürede Banka Hesabına Aktarılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus "Bankalar Aracılığıyla Gerçekleştirilen Tahsilatların Mevzuatta Öngörülen Sürede Hesaba Aktarılmaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus "Kamu İdaresinin Ticari Nitelikli İşlemlerinde KDV Hesaplarının Kullanılmaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus "Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi ve Elektrik ve Su Faturalarının Belediye

			Bütçesinden Karşılanması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Tahsis Edilen Taşınmazların Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamu İdaresi Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi ve Elektrik ve Su Faturalarının Belediye Bütçesinden Karşılanması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz’i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamu İdaresine Ait Taşınmazların İşletme Haklarının Cuz’i Bir Bedel Karşılığında Spor Kulübüne Devredilmesi” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “İdarenin Ambalaj ve Tekstil Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi İmtiyaz Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Tamamlanmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Belediye Gelir Kalemlerinden Bazılarına İlişkin Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Olması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamu İdaresinin Tasarrufunda Bulunan Yol ve Meydanların İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal

			Harcı Alınması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Takibinin Yapılmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Seracılık Faaliyeti Yürüten İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Doğrudan Teminle Yapılan Konaklama Hizmet Alımları ve Avans Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Yapılmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10’unun Aşılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10’unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresi Tarafından Kredi Olarak Adlandırılan Ön Ödeme İşlemlerinde Avans Usulünün Benimsenmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Ön Ödeme İşlemlerinde Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Ön Ödemelerde Parasal Üst Sınıra Uyulmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Ön Ödeme İşlemlerinde Mevzuat Hükümlerine

			Uyulmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamu İdaresinin İşlettiği Kreş ve Gündüz Bakımevleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Sosyal Tesis Gelirlerinden Bakım ve Onarım İçin Pay Ayrılmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Belediye Meclisine Kanunla Verilen Yetkinin Belediye Başkanına Devredilmesi” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Maddi Duran Varlıklar İçin Ayrılan Bazı Amortismanların Tam ve Doğru Olmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus “Maddi Duran Varlıklar Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Kamu İdaresine Karşı Açılan Kamulaştırmasız El Atma Davaları Sonucunda Kesinleşmiş Mahkeme İlamlarına İlişkin Tazminatların Muhasebeleştirilmemesi” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.